

KULTUR–SPRÅK–MEDIER

Examensarbete i fördjupningsämnet Svenska och lärande
15 högskolepoäng, avancerad nivå

Ordförrådsutveckling genom högläsning

Vocabulary development through reading aloud

Sara Abbas
Tilda Petersson

Grundlärarexamen med inriktning
mot arbete i årskurs F-3, 240 högskolepoäng
2024-08-25

Examinator: Karin Jönsson

Handledare: Robert Walldén

Förord

Examensarbete är skrivet av två studenter vid namn Sara Abbas och Tilda Petersson, vi studerar till grundskollärare F-3 med fördjupning svenska vid Malmö universitet.

Arbetsfördelningen under hela processen har varit rättvis och vi har tagit del av flera olika hjälpmedel och metoder för att skapa det här examensarbetet. Dels har vi genomfört ett gemensamt arbete på Malmö universitet för att ta del av varandras olika perspektiv och synsätt dels även tillsammans ge den respektive ytterligare hjälpmedel samt motivation. Resterande arbetstillfällen har genomförts via Zoom. Under hela arbetsgången har vi haft en god och öppen kommunikation med respekt för varandras olika tankar och åsikter. Vi har valt att söka fram minst 10 artiklar var som passar vår studie, därefter granskade vi samtliga artiklar tillsammans för att sedan skriva sammanfattningar av artiklarna som vi valde att använda oss av i vår studie. Vi har tillsammans arbetat igenom hela examensarbetet, från planeringen till den färdigställda texten. Under tiden har vi bearbetat och diskuterat varje del av texten vilket bidrog till att texten har en språklig och analytisk kvalitet.

Tack vare att vi under denna arbetsprocess haft en god kommunikativ förmåga samt respekterat varandras olika tankesätt, har det resulterat i att vi kompletterat varandras styrkor och skapat det här examensarbetet. Tillsammans vill vi även tacka samtliga lärare som har deltagit i studien. Ert engagemang har varit till stort stöd för att utföra denna studie. Avslutningsvis vill vi tacka varandra för en god samarbetsförmåga, öppen kommunikation och god stöttning under hela examensarbetet.

Abstrakt

Syftet med denna studie är att undersöka hur lärarna arbetar och resonerar kring högläsningen för att öka elevernas ordförråd. Studien kommer att redogöra vilka metoder lärarna använder sig av för att öka elevernas ordförråd, och hur lärarna väljer ut högläsningssbok med fokus på att eleverna ska lära sig nya begrepp. Utifrån vårt syfte har vi utgått ifrån två frågeställningar: *Vilka metoder använder läraren sig av för att utveckla elevernas ordförråd inom högläsningen?* och *hur resonerar lärarna kring textval och arbetssätt för att utveckla elevernas ordförråd?*

Studiens metod och tillvägagångssätt utgår ifrån semistrukturerade intervjuer och strukturerade observationer, där sex personer intervjuades varav två av dessa även observerades. Resultatet visade att samtliga lärare använde sig av olika strategier för att utveckla elevernas ordförråd. Fem av sex lärare som intervjuades samt observerades arbetade mer med de nya begreppen som förekom under högläsningen. Lärarna i denna studie arbetade varierande dels genom skriftlig genomgång av begreppen på tavlan, genom välskrivning och dels genom användning av kroppen som även är en form av hjälpmedel för olika kommunikativa förmågor

Nyckelord: Bokval, högläsning, metod, ordförråd, strategier, socialt samspel

Innehållsförteckning

1 Inledning	5
2 Syfte och frågeställningar	7
3 Teoretiska perspektiv	8
3.1 Sociokulturellt perspektiv	8
3.2 Didaktiska överväganden	10
3.3 Litterära föreställningsvärldar	11
4 Tidigare forskning	14
4.1 Högläsningens effekt på ordförrådet	14
4.2 Lärarens strategier för ordförrådsutveckling hos elever	16
4.3 Anpassning av val av skönlitterära böcker för att stimulera ordförrådsutveckling	17
5 Metod och material	19
5.1 Metodval	19
5.1.1 Intervju	19
5.1.2 Observation	20
5.2 Urval	21
5.3 Etiska övervägande	23
5.4 Analysmetod	24
5.5 Metoddiskussion	25
6 Resultat och analys	28
6.1 Resultat och analys av observationerna på lärarna	28
6.1.1 Textsamtal och social interaktion	28
6.2 Resultat och analys av lärarnas intervjuer	31
6.2.1 Öka elevernas ordförråd genom att sätta in nya ord i vardaglig kontext och upprepningar	31
6.2.2 Val av språkutvecklande, utmanande och intressant skönlitteratur vid högläsning	35
7 Slutsats och diskussion	38
7.1 Diskussion	38
7.1.1 Studiens resultat kopplat till tidigare forskning	38
7.2 Slutsats	41
7.3 Vidare forskning	43
Referenslista	45
Bilaga 1 Samtyckesblankett för intervju och observation	48
Bilaga 2 Intervjufrågor	51
Bilaga 3 Mall för observationsschema	52

1 Inledning

Att ha kunskap om olika begrepp och förstå innebörden av dessa samt att ha en kunskap kring hur begreppen används i vardagen är en viktig aspekt för att kunna förstå olika texter och använda dem i vardagssammanhang. För att kunna lyckas genom livet och dra nytta av den ständiga utvecklingen behöver vi samla på oss kunskap, det uppnås genom bland annat högläsning där eleverna kan förvärva olika begrepp för att utveckla ett större ordförråd. Enligt Nationalencyklopedin, (2024-01-29) handlar *ordförråd* om “det förråd av olika ord som ingår i ett språk eller som behärskas av en enskild språkbrukare”.

Enligt *Läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet* (Skolverket, 2022) ska eleverna ha förståelse för att tolka ord, begrepp och texter. Andréasson och Sandell Ring (2018) skriver att den centrala rollen för meningsskapandet är att utveckla elevernas ordförråd, för att eleverna ska ha möjligheten till en framgångsrik skolgång. Att möta högläsning vid tidig ålder skapar förutsättningar för eleverna inom det skriftliga språkets uppbyggnad som har mer komplicerad meningsbyggnad (Andréasson & Sandell Ring, 2018, s 3-4). Vardagsspråket skiljer sig väldigt mycket, jämfört med det akademiska språket som eleverna utvecklar i skolan genom bland annat högläsningen (Andréasson & Sandell Ring, 2018). Andréasson och Sandell Ring (2018) hävdar att eleverna får större inblick i skriftspråket genom högläsningen, då det förbereder eleverna inför egen läsinläring och läsförståelse. När eleverna lyssnar på varierande texter från olika genrer, samtidigt som läraren belyser den språkliga aspekten i illustrationerna och i texten, främjas inte enbart elevernas ordförråd utan även elevernas medvetenhet om de olika aspekter av språkets struktur (Alatalo, 2021).

Pihlgren (2024) skriver att högläsningen fyller olika funktioner där de bland annat stöttar och utvecklar elevernas språkutveckling och den sociala gemenskapen mellan eleverna och läraren. Den sociala utvecklingen sker genom att samtala med varandra om texten eller illustrationerna som finns i boken då elevernas fantasi och tankar stimuleras under samtalen (Pihlgren, 2024). Att utveckla elevernas ordförråd genom lärarens stöd har väckt ett stort intresse hos oss, då vi under verksamhetsförlagda utbildningen uppmärksammat elevernas förmåga att tala och använda ord för att kunna identifiera eventuella brister i elevernas ordförråd. Det har fångat vår uppmärksamhet att fördjupa våra kunskaper om lärarens olika

metoder för att utveckla elevernas ordförråd, genom högläsningen. Pihlgren (2024) betonar vikten av att läsning utvecklar elevernas språkkunskaper samt förståelsen för livet och andra människor i samhället.

Under vår verksamhetsförlagda utbildning har vi uppmärksammat att flertal elever har ett reducerat ordförråd. När eleverna har ett reducerat ordförråd påverkas kapaciteten för att förstå och analysera olika texttyper vilket gör att det påverkar deras akademiska framgång. Det vi vill undersöka är lärarnas olika arbetssätt för att främja elevernas ordförråd genom högläsningen. Utifrån undersökningen vill vi identifiera funktionella metoder som lärare kan tillämpa i undervisningen för att elevernas språkutveckling ska främjas. Denna studie kommer att bli en utveckling även för oss, då vi kommer att ha med oss kunskap om olika metoder som vi kan ha användning av när vi börjar arbeta, för att ha möjligheten till att stötta samtliga elever.

2 Syfte och frågeställningar

Syftet med examensarbetet är att undersöka och förstå vilka arbetsätt och resonemang lärarna använder sig av för att främja elevernas ordförråd genom högläsningen. För att undersöka vårt syfte har vi tagit fram två frågeställningar som kommer undersökas med hjälp av observationer och intervjuer:

Studien utgår från följande frågeställning vid observationerna och intervjuerna:

- Vilka metoder använder lärarna sig av för att utveckla elevernas ordförråd inom högläsningen?

Följande frågeställning utifrån lärarintervjuer:

- Hur resonerar lärarna kring textval och arbetsätt för att utveckla elevernas ordförråd?

3 Teoretiska perspektiv

I detta kapitel presenteras de centrala och ämnesdidaktiska begrepp som kommer att behandlas i examensarbetet. I detta kapitel kommer det att diskuteras tre centrala begrepp inom pedagogisk forskning som är adekvata för vår studie om högläsningens betydelse för elevernas ordförrådsutveckling genom högläsning. Teman är följande *sociokulturellt perspektiv*, *didaktiska övervägande* och *litterära föreställningsvärldar*. Dessa teman valdes utifrån relevansen och potentialen som ger en djupare förståelse för att förstå de pedagogiska processerna och även interaktionen som inträffar under högläsningen. Genom det sociokulturella perspektivet kan vi förstå hur den sociala interaktionen och den språkliga stimulansen påverkar elevernas språkutveckling genom högläsningen. Didaktiska övervägande är centralt eftersom vi kan identifiera och analysera särskilda undervisningsstrategier som lärarna använder sig av för att välja rätt högläsning utifrån elevernas intresse och förmåga. Med hjälp av litterära föreställningsvärldar kan vi undersöka och förstå lärarnas arbetsätt kring valet av högläsning som kan gynna elevernas ordförrådsutveckling.

3.1 Sociokulturellt perspektiv

Den sociokulturella teorin som skapades tidigt av Vygotskij betonar vikten av elevernas utveckling och lärande som kan påverkas av samhället och kulturen (Säljö, 2020). Teorin fokuserar på hur den sociala interaktionen formar elevernas beteenden, tankar och kunskaper. Säljö (2020) menar att i det sociokulturella perspektivet sker lärandet genom ett socialt samspel mellan eleverna. Sociokulturellt lärande är centralt i analysdelen eftersom det används för att påpeka vikten av socialt samspel och social interaktion mellan lärare och elev, eller elev och elev för att utvecklas genom högläsningen. I denna studie har vi valt att integrera det sociokulturella perspektivet, eftersom teorin ger möjligheten att fördjupa kunskaper och förståelse för olika tillvägagångssätt. Teorin kan bidra till kunskap som gynnar elevernas ordutveckling inom högläsningen.

Ett centralt begrepp inom sociokulturella perspektivet är *scaffolding*. Säljö (2020, s 281-282) förtydligar att *scaffolding* på svenska innebär stöttning. I vår studie kommer *scaffolding* ingå på grund av att lärarna under bearbetningen av ordförrådsutvecklingen arbetar med olika metoder för att stötta sina elever. Enligt Säljö (2020) handlar *scaffolding* om att en individ

med större erfarenhet som till exempel en lärare, stöttar en individ med mindre erfarenheter som då möjligtvis är en elev, inom lärandet.

Säljö (2020) menar att läraren genom pedagogisk balans hos eleven ska hitta en form av stöd som utvecklar och stärker elevernas kompetens och självständighet. Den pedagogiska balansen handlar om att läraren arbetar utifrån elevernas individuella behov, förutsättningar och förmåga. Läraren ska kunna erbjuda stöd för att stötta eleven i sin utveckling samtidigt ska eleven ges utrymme till att vara självständig och kunna ha eget ansvar över sitt eget lärande. Det resulterar i att eleverna bär med sig denna kunskap och i framtiden blir självständiga individer. Begreppet är centralt i analysen, där det redogörs hur läraren tar stöd av scaffolding för att utveckla elevernas begreppsliga förmåga och stärker elevernas förtroende och självständighet.

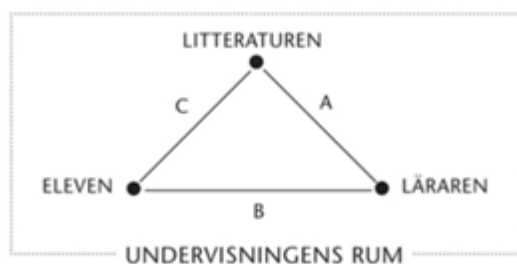
Ytterligare ett centralt begrepp inom det sociokulturella lärandet är *appropriering*, Säljö (2020) menar att appropriering handlar om att ta till sig nya kunskaper från omgivningen genom att beskriva och förstå lärandet. Säljö (2020) menar att Vygotskij betonade vikten av att denna process inte sker separat utan att inläringen sker istället i samspel med andra människor. I det sociokulturella lärandet belyser Säljö (2020) vikten av samspel och social interaktion i lärandeprocessen. Genom meningsfulla sammanhang lär sig människor att utvecklas på grund av att de kan appropriera och integrera ny kunskap och färdighet. Hundeide (2007) menar att när en individ tar till sig kunskaper från människor i omgivningen för att därefter göra dessa kunskaper till sina egna sker det en appropriering för att kunskaperna hos individen bearbetas. Approprieringen sker enligt Säljö (2020) och Hundeide (2007) genom det sociala samspelet mellan olika individer.

Ännu en forskare som nämner vikten av stöttning är Walldén (2019). Walldén påpekar vikten av lärarens roll där läraren konstant stöttar och guidar eleverna genom processen för ordutveckling. För att eleverna ska ha möjligheten till att klara av utmanande uppgifter och möta avancerad terminologi samt språkbruk behöver lärarna tillämpa varierande språkliga strategier. Ytterligare punkt som Walldén (2019) påpekar är relationen mellan lärarna och deras elever. Att läraren bygger en god relation och behåller denna genom tillit och engagemang i elevernas utveckling menar Walldén (2019) är väldigt betydelsefullt för eleverna.

I vår studie kommer vi att diskutera hur det sociala samspelet är till grund för språkinläringen. Studien kommer även utgå från olika undervisningsmetoder genom det sociokulturella lärandet där elever deltar i textsamtal av olika slag kring högläsningens boken.

3.2 Didaktiska överväganden

Valet av högläsningens bok är en viktig aspekt i undervisningen. För att stärka elevernas språkutveckling och ordförråd är det viktigt att tänka på vad litteraturen ska bidra med. Molloy (2002) diskuterar hur en lärare genom sina val av litteratur kan ge svar på de didaktiska grundfrågorna. Molloy beskriver de didaktiska frågorna *vad*, *hur* och *varför* vilket kan förklaras som *vad* ska läsas, *hur* ska det läsas och *varför* läsa denna text. Det finns flera aspekter som uppmärksammar undervisningen, såsom *vem* ska läsa, *var* någonstans ska den läsas, *när* ska det ske och *vem* ska den läsas med (Molloy, 2002). Molloy påpekar att läroplanen ger en övergripande struktur, men det är lärarens ansvar att anpassa undervisningen utifrån elevernas behov och skolans förutsättningar. För att högläsningen ska vara så effektiv som möjligt för elevernas språkutveckling, handlar det framförallt om samspelet mellan läraren, eleven och litteraturen (Molloy, 2002). Samspelet utvisar sig i triangelmodellen som är en teoretisk utgångspunkt som används i vår studie (Hetmar 1994 i Molloy, 2007, s 44-45). Molloy (2007) skriver att den ämnesdidaktiska triangeln har tre hörnstenar som är litteraturen, läraren och eleven. Vi kommer att använda denna modell för att lyfta fram olika faktorer som påverkar valet av högläsningens bok.

Figur 1 Hetmar (1994) Triangelmodell (Figur 3.1 i Molloy, 2007, s.45)

Figur 1 visar triangelns olika delar: litteraturen, läraren och eleven. Triangeln omfattas av en rektangel som kallas för undervisningens rum. Rummet symboliserar den specifika kontexten där litteraturundervisningen äger rum och där styrdokumentet utgör en del. A, B och C är de olika axlarna i triangeln. Axlarna använder Molloy (2007) främst för att uppmärksamma de

didaktiska frågorna. I denna studie kommer en djupgående diskussion utföras där vi kommer att kolla på interaktionen mellan valet av högläsningssbok som lärarna väljer ut där lärarna tar hänsyn till elevernas intresse och behov samt utmanar eleverna för att utveckla elevernas språkfärdigheter. Vår studie handlar om att undersöka hur lärarna väljer ut sina skönlitterära böcker för högläsning och vilka arbetsätt som används för att främja elevernas ordförråd. De didaktiska frågorna vad, hur och varför hjälper oss att analysera och förstå resultatet av denna studie.

3.3 Litterära föreställningsvärldar

Föreställningsvärldar handlar om mentala bilder och perspektiv som en läsare skapar före, under och efter läsning av boken. Dessa faser gör att läsaren kan kliva in i texten, läsa och bearbeta informationen, samt reflektera över och bygga vidare på förståelsen för eleverna (Langer, 2022). För att beskriva kunskapsutvecklingen använder Langer (2011; 2022) sig av begreppet ”envisonment building” vilket i vår studie kommer att benämnas som att *bygga föreställningsvärldar*. Föreställningsvärldarna är olika världar som representerar en inre värld som består av en kunskap i ständig utveckling. Langer (2011; 2022) hävdar att föreställningsvärldarna inte är statiska utan anses vara dynamiska samlingar av våra bilder, idéer, förväntningar, frågor, föräningar och argument. Dessa delar utvecklas i samband med de texter vi läser, samtalar eller skriver om, alltså på något sätt där det finns en interaktion mellan tankar och tolkningar som man delar med sig av (Langer, 2011; 2022).

Vidare menar Langer (2011; 2022) att det är av stor vikt att få en uppfattning av att dessa faser som läsaren genomgår i föreställningsvärldarna inte alltid behöver vara en linjär progression. Langer (2011; 2022) påpekar att barn i olika åldrar möter en mängd varierade texter, i dessa texter förväntas eleverna inte enbart förstå dessa texter utan även ha kunskap om att resonera kring de, de personliga erfarenheterna som läsaren bär på kan det påverka tolkningen av de olika texterna. Genom olika metoder som läraren erbjuder sina elever, såsom bland annat textsamtal, kan eleverna utveckla sina föreställningsvärldar (Langer, 2011; 2022). Textsamtalen som genomförs efter högläsningen betonar Langer (2011; 2022) ger eleverna möjligheten till att utveckla sin förståelse genom att de analyserar texterna och kopplar till sina egna erfarenheter och kunskaper. Det här varierar självklart från elev till elev då eleverna har olika erfarenheter och kulturella bakgrunder vilket även kan ses som en utmaning för läraren. (Langer, 2011; 2022).

Nedan kommer Langer (2022, s 37-43) olika faser att beskrivas.

1. Att vara utanför och kliva in i en föreställningsvärld: Den första fasen är när läsaren tar ett steg in i föreställningsvärlden, för att leta efter ledtrådar för att kunna skapa en förståelse av texten. Dessa ledtrådar skapas genom att använda de erfarenheter och den kunskap som läsaren bar på.
2. Att vara i och röra sig genom en föreställningsvärld: För att fördjupa kunskaperna behöver vi röra oss inom den. Detta genom att använda den kunskap vi bar på för att skapa en tillfällig förståelse och ordning i föreställningsvärlden.
3. Att stiga ut och tänka över det man vet: För att våra erfarenheter och kunskaper ska utvecklas använder vi oss av föreställningsvärlden. För att kunna strukturera läsarens förståelse och utveckla kunskaper, reflekterar läsaren i denna fas över sina tidigare erfarenheter. Detta för att göra plats åt en ny förståelse och utöka kunskapen.
4. Att stiga ut ur och objektifiera upplevelsen: I den fjärde fasen distanserar läsaren sig ur föreställningsvärlden, detta för att läsaren ska få möjligheten till att analysera, reflektera samt kritisera samt att koppla till andra texter. Denna fas ger oss möjligheten till att bli kritiker samt medveten om vår egen kunskapsprocess.
5. Lämna och röra sig bortom föreställningsvärlden: Den femte fasen handlar om att när tillräckliga kunskaper samt erfarenheterna samlats om föreställningsvärlden, kan läsaren nu använda detta i olika sammanhang i livet. När detta sker kan läsaren röra sig mellan olika kunskapsprocesser, som ger läsaren möjligheten till att skapa olika kopplingar, som vidare kan utveckla våra kunskaper ytterligare. Den femte fasen påpekar Langer inte är användbar för yngre läsare, därav ska inte stor vikt läggas på denna del för yngre elever. Vilket även vi valt att utesluta i vår studie.

De olika faserna som förekommer i litterära föreställningsvärldar varierar självklart från elev till elev då eleverna har olika erfarenheter och kulturella bakgrunder vilket även kan ses som en utmaning för läraren då läraren behöver nå samtliga elever. Genom de olika faser som litterära föreställningsvärldar behandlar kommer vi i studien att diskutera olika sätt som lärarna utgår från vid förklaring av olika begrepp som förekommer under högläsningen. I studien kommer det att framgå hur lärarna stannar upp under

högläsningen för att förklara för eleverna om de nya begreppen, samt hur lärarna uppmuntrar eleverna till att tänka utanför ramarna och använda egna erfarenheter vid textsamtal som förekommer innan, under och efter högläsningens boken.

4 Tidigare forskning

I det här kapitlet presenteras tidigare forskning utifrån högläsningens effekt på eleverna för att utveckla ordförrådet, lärarens strategier för att utveckla elevernas ordförråd och olika anpassningar inklusive urval av skönlitterära böcker som syftar till att stimulera ordförrådsutveckling hos elever. Urvalet av artiklarna som presenteras i kapitlet har vi valt eftersom alla artiklar betonar olika undervisningsmetoder för att bidra till ett ökat ordförråd hos eleverna som även tar avstamp i några av våra teoretiska perspektiv. Artiklarna som kommer att presenteras har utgångspunkt både internationellt och nationellt samt är peer-review.

4.1 Högläsningens effekt på ordförrådet

Högläsning är väldigt viktig för elevers utbildning och utveckling. Genom att lyssna på högläsning utvecklar eleverna sin kunskap samtidigt som de har möjligheten till att utveckla språket, ordförrådet, elevernas fantasi och de kognitiva färdigheterna. Eleverna ges möjligheten till att skapa en positiv relation till läsning där de sedan kan känna samhörighet genom att delta och förstå diskussioner. Forskningen har påpekat att betydelsen av högläsning påverkar elevernas ordförrådsutveckling.

I en studie av Loftus-Rattan och Furey (2021) beskrivs vikten av högläsningen för att utveckla elevernas ordförråd. Den sociala interaktionen efter varje högläsning mellan läraren och eleverna är en viktig faktor eftersom det skapar stöd i utvecklingen av ordförråd. Tillsammans kan eleverna föra en öppen dialog och samtala om olika begrepp för att sedan skapa diskussioner (Loftus-Rattan & Furey, 2021). Loftus-Rattan och Furey (2021) genomförde studien tillsammans med 26 elever, som sedan fick genomföra tester med olika begrepp där rätt svar gav eleverna poäng. I studien delades eleverna in i mindre grupper och fick testa olika tillvägagångssätt. Resultatet som Loftus-Rattan och Furey (2021) presenterade är att eleverna lärde sig nya begrepp i en alltmer traditionell undervisningsmiljö, i jämförelse med en teknikbaserad metod.

Ambrose m.fl. (2015) har i sin forskning belyst vikten av att utveckla elevernas ordförråd genom Instructional Read Aloud (IRAs), eleverna får utveckla sitt ordförråd genom att delta aktivt under högläsningen. Under högläsningen får eleverna möjligheten till att reflektera

över bokens innehåll, samt utforska nya begrepp som de stöter på och slutligen diskutera begreppen tillsammans med klasskamrater och lärare (Ambrose m.fl., 2015). Ambrose m.fl. (2015) genomförde en studie där fokus var på lärarens val av skönlitterära böcker som ska läsas högt i klassrummet. Läraren skall under högläsningen involvera eleverna genom att fånga deras intresse och skapa diskussioner om nya begrepp som de stöter på. Resultatet i artikeln som Ambrose m.fl. (2015) skriver var att IRA:s metod förbättrade elevernas ordförråd samt förståelsen under högläsningen. Arbetssättet stimulerar elevernas tankar, ökade deras delaktighet under högläsningen och slutligen bidrog till ett ökat självförtroende hos eleverna då de hade mer förståelse för innehållet i boken (Ambrose m.fl., 2015).

Walldén (2021) genomförde en studie tillsammans med årskurs 3, där eleverna genom högläsningen skulle sätta sig in i rollen och skriva brev till varandra. Denna studie analyserade upplägget av undervisningen, där skrivandet och läsandet sammanställdes genom att eleverna fick skriva ett brev till bokkaraktären tant Mittiprick (Walldén, 2021). Forskningen som Walldén (2021) genomförde betonade vikten och behovet av att integrera litteraturen och skriv-didaktikens perspektiv. För att stärka undervisningen för eleverna samt belysa svårigheterna som förekommer i avvägningar som läraren behöver tänka på och genomföra i undervisningen när läsningen och skrivandet ska integreras (Walldén, 2021). Walldén (2021) presenterade att resultatet där läsningen kombinerades med skrivandet på ett välbalanserat sätt visade en givande utveckling av elevernas läsförståelse samt skrivutveckling.

Loftus-Rattan och Furey (2021), Ambrose m.fl. (2015) och Walldén (2021) utgår från olika metoder för att utveckla elevernas ordförråd där även skrivutvecklingen utvecklas, samtidigt som samtliga strävar efter utveckling av eleverna genom högläsningen. Loftus-Rattan och Furey (2021) och Ambrose m.fl. (2015) är eniga om att social interaktion genom diskussioner under och efter högläsningen är en lärorik strategi för att utveckla elevernas ordförråd. Samtalen under och efter högläsningen är en viktig process för elevernas inläring, då eleverna får ett större ordförråd och självförtroende som resulterar till delaktighet i diskussioner om bokens innehåll och begreppsförklaring (Loftus-Rattan & Furey, 2021; Ambrose m.fl., 2015).

Loftus-Rattan och Furey (2021), Ambrose m.fl. (2015) och Walldén (2021) konstaterade att de olika arbetssätt som genomfördes i deras studier visade sig vara givande för

forskningsresultatet. Det gemensamma mellan forskarna var att samtliga fokuserade på att högläsningen var ett viktigt element för elevernas språkutveckling. Genom högläsningen anser forskarna att det bland annat utvecklar elevernas fantasi, kognitiva färdigheter, ordförråd och även läsförståelsen. Ytterligare en gemensam nämnare för Loftus-Rattan och Furey (2021), Ambrose m.fl. (2015) och Walldén (2021) var det sociala samspelet som är mellan lärarna och eleverna eller mellan eleven och klasskamraterna. Samtalen om högläsningens boken, om innehållet och de nya begreppen som de stöter på främjar elevernas språkutveckling och förståelse.

4.2 Lärarens strategier för ordförrådsutveckling hos elever

Avsnittet kommer att diskutera olika berättartekniker för att utveckla och förbättra elevernas ordförrådsutveckling. Resultaten påpekar att högläsning är den mest effektiva metoden för att utveckla elevernas ordförråd. Författarna Gao m.fl (2023) och Kindle (2009) beskriver båda vikten av att pausa under högläsningen för att samtala om innehållet och olika begrepp som förekommer under högläsningen, författarna belyser att det är en avgörande faktor för en effektiv inläring för eleverna.

I studien som Gao m.fl. (2023) skriver finns det tre olika berättartekniker som undersöktes i forskningen, berättande vid högläsningen (S), berättandet med fokus på ord (S + W) och den sista tekniken, berättande med aktiviteter (S + A). Lärarna i berättande och berättande med ord som fokus, arbetade mycket med ansiktsuttryck, gester och några enstaka förklaringar på orden (Gao m.fl. 2023). I studien förklarar Gao m.fl. (2023) hur lärarna arbetade med den sista tekniken där berättandet inkluderade aktiviteter, som genomfördes efter högläsningen där eleverna tränade på orden som förekom i högläsningen med hjälp av spel.

Gao m.fl. (2023) uttrycker i sin studie att det inte fanns markanta skillnader i elevernas tester före undersökningen. Därefter visade undersökningen att berättande vid högläsning (S) var mest effektivt för elevernas ordförrådsinläring (Gao m.fl., 2023). Eleverna som enbart fick höra berättelser vid högläsning framställde fler responsmönster baserade på egna kunskaper och livserfarenhet, jämfört med elever som deltog i fler kompletterande aktiviteter under högläsningen. Gao m.fl. (2023) beskriver även att kvalitativa observationer visade att alla elever tenderar att förstå genom interaktion med läraren, men responsmönstret hos eleverna var olika.

Kindle (2009) har i sin artikel undersökt fyra olika lärare med olika erfarenheter inom skolans yngre åldersgrupper. I artikeln har de undersökt olika strategier som läraren använder för att utveckla elevernas ordförråd under högläsningen. Under högläsningen kunde läraren stanna upp och ställa olika frågor om nya begrepp som eleverna inte stött på under undervisningen (Kindle, 2009). Kindle (2009) förklarar att resultatet av studien är att lärarna ofta använder ord som förekommer mindre i vardagligt språk men ofta återkommer vid högläsningen. Kindle (2009) beskriver även vikten av att läraren pausar under högläsningen för att förklara olika ord som förekommer. Upprepningen är också en viktig del som förbättrar elevernas ordinläring (Kindle, 2009).

Gao m.fl. (2023) och Kindle (2009) är överens att strategin om högläsningen är det som ökar elevernas ordförråd. Gao m.fl. (2023) menar att högläsningen med hjälp av berättande var det som ökade elevernas ordförråd bäst under en längre tid. Kindle (2009) pratar om ord som sällan förekommer i vardagligt språk utan mer fokus på det skriftliga språket. Däremot har både Gao m.fl. (2023) och Kindle (2009) ett inslag av samma syn eftersom båda studierna visar på att det är viktigt att pausa högläsningen under tiden och förklara nya begrepp som dyker upp.

4.3 Anpassning av val av skönlitterära böcker för att stimulera ordförrådsutveckling

Studierna som är utförda av Ambrose m.fl. (2015) och Moore m.fl. (2014) belyser vikten av grundligt utvalda skönlitterära böcker för högläsning i undervisningen för att främja elevernas ordförrådsutveckling. Ytterligare viktiga aspekter som läraren tog hänsyn till vid val av skönlitterära böcker var att fånga elevernas intresse samt att ge möjligheten till att stöta på böcker som de inte stöter på hemma.

Ambrose m.fl. (2015) genomförde en studie för att förbättra elevernas ordförråd med hjälp av Instructional read alouds (IRAs). För att IRAs ska fungera påpekar Ambrose m.fl. (2015) vikten av att läraren behöver välja ut böcker som är tillräckligt detaljerade, för att kunna skapa frågeställningar, funderingar och diskussioner kring de nya orden som förekommer. Läraren som ska undervisa i högläsningen behöver läsa igenom och kolla vilka ord som

förekommer för att ha möjligheten till att förklara orden på ett barnvänligt sätt, som gynnar elevernas förståelse (Ambrose m.fl. 2015).

Moore m.fl. (2014) skriver i studien att lärarna valde ut böcker som kunde läsas ut på 15 minuter med cirka 24 nya begrepp som inte har förekommit för de flesta eleverna i klassen. Under veckan läste läraren högt fyra gånger, de skönlitterära böckerna innehöll minst 24 ord som var obekanta för vissa elever i klassrummet. Därefter valdes det ut sex begrepp som läraren gick djupare in på under högläsningen och förklarade. Resultatet visade att arbetssättet med att utveckla elevernas ordförråd genom samtal bidrog till att elevernas förståelse ökade (Moore m.fl., 2014).

Ambrose m.fl. (2015) och Moore m.fl. (2014) belyser båda vikten av att valet av en skönlitterär högläsningbok inte ska ske slumpmässigt, valet av boken spelar stor roll för elevernas inlärningsprocess. Läraren har ett ansvar att välja en bok som innehåller nya begrepp för att kunna utveckla elevernas ordförråd (Ambrose m.fl., 2015; Moore m.fl., 2014).

Biemiller och Boote (2006) genomförde en undersökning i förskolan fram till årskurs fyra. Undersökningen gick ut på att se elevernas ordförrådsutveckling under skolåren. Undersökningen betonar att det fanns cirka 4000 ord som eleverna skulle behärska i de första skolåren vilket ledde till att läraren behövde arbeta regelbundet för att stötta eleverna i inläringen. Under valet av skönlitterära böcker tog läraren hjälp av bibliotekarien för att hitta böcker som är rikt på nya begrepp som utvecklar elevernas ordförråd. Bokvalet ska även anpassas utifrån elevernas ålder samt fånga upp och väcka intresse. Syftet med att boken ska innehålla obekanta begrepp är av stöttning till de elever med bristande ordförråd så att utvecklingen stärks (Biemiller & Boote, (2006).

I studien förklarar Biemiller och Boote (2006) vikten av att ta hjälp av bibliotekarien för att välja ut rätt skönlitterära böcker till högläsningen, i jämförelse med Ambrose m.fl. (2015) och Moore m.fl. (2014) där undersökningen inte involverade bibliotekarien i valet av skönlitterära böcker som skulle läsas högt för eleverna.

5 Metod och material

Kapitel redogör för studiens metodval, urval, etiska övervägande, analysmetoden samt metoddiskussionen. I denna studie har vi använt oss av den kvalitativa metoden där vi valt att genomföra semistrukturerade intervjuer för att få en tydligare bild och mer öppen kommunikation. Vi har valt att intervjua sex olika lärare varav två även har observerats innan intervjun genomfördes.

5.1 Metodval

För att kunna besvara våra frågeställningar har vi valt att använda en kvalitativ metod. Vi har valt den kvalitativa forskningsmetoden för att den syftar till att förstå människors uppfattningar. Detta är även något som Alvehus (2019) påpekar att under en kvalitativ studie är det viktigt att forskaren är intresserad av informantens uppfattningar. Alvehus (2019) anser även att i en kvalitativ studie är det viktigt att förstå innebörden vad människor anser vara centralt.

Nilsson (2014) beskriver att när man utgår från en kvalitativ forskning är användning av ord mer betydelsefullt än siffror, då ord utgör den centrala informationskällan för en djupare förståelse under studien. Nilsson (2014) menar att genom en intervju kan vi få mycket mer information än genom en enkätundersökning, då det skapar en djupare förståelse och gynnar studien. Det centrala i en kvalitativ forskning är tolkningen av informationen beskriver Alvehus (2019). Det är nödvändigt att tolka varför samt ha förståelse för sambanden mellan fysiska objekt, svar, känslor och handlingar. I detta examensarbete har vi utgått från en kvalitativ metod genom intervjuer. Det här baseras på att forskningsfrågorna kan besvaras mer utförligt och fritt när respondenterna ges möjlighet att öppet uttrycka sina arbetssätt och metoder. Dessutom möjliggör den kvalitativa metoden förståelse av bakgrunden till respondenternas svar (Alvehus, 2019).

5.1.1 Intervju

För att kunna besvara våra frågeställningar valde vi att använda oss av semistrukturerade intervjuer (se bilaga 2). Detta gjorde vi för att som Alvehus (2019) förklarar är en semistrukturerad intervju där öppna frågor ställs för att kunna besvara frågeställningarna.

Alvehus (2019) påpekar även att informanten har friheten att besvara frågorna fritt och redogöra om sitt arbete kring frågeställningen. En viktig aspekt som Alvehus (2019) tar upp är att personen som intervjuar informanten behöver vara aktiv och följa upp med rätt följdfrågor beroende på vad informanten svarar. Alvehus (2019) påpekar även att under en semistrukturerad intervju behöver intervjuaren vara aktiv och vägleda samtalet. Intervjuerna genomfördes under sammanlagt två veckor, utspritt på sex dagar, där fyra deltagare enbart intervjuades och två lärare både observerades samt intervjuades.

För att säkerställa studiens reliabilitet genomfördes samtliga intervjuer genom fysiska möten med deltagarna. Intervjun spelades in via zoom för att underlätta transkriberingen, för att inte gå miste om viktiga svar som kan påverka studiens analysmetod (Alvehus, 2019). Tjora (2012) menar att genom att spela in intervjuerna leder detta till en reliabilitet eftersom direkta citat kan läggas fram från deltagarna. Alvehus (2019) beskriver att när en transkribering genomförs finns det olika sätt att transkribera på. I uppsatsen har vi valt att ta med det som är lämpligt och rensa upp språket under bearbetningen av materialet som spelades in, vilket även Alvehus (2019) påpekar kan genomföras under transkriberingen av materialet. I utförandet av transkriberingen har en del ljud exkluderats, speciellt de ljud som inte ger en spegelbild av det formella skriftspråket. Detta gjordes för att säkerhetsställa att transkriberingen blev tydlig och målinriktad. Med hjälp av noggrann hantering av det insamlade materialet bidrog till att öka tillförlitligheten i vår studie, där det möjliggjorde en säkerställd analys av resultaten som framkom.

5.1.2 Observation

I studien kommer observationen framgå i en naturlig miljö. Christoffersen och Johannessen (2015) beskriver den naturliga miljön, det innebär att forskaren är i det sammanhang som ska studeras. Som i studiens fall måste observationen ske i ett klassrumsklimat eftersom läraren ska studeras före, under och efter högläsningen.

Christoffersen och Johannessen (2015) beskriver att när forskare gör strukturerade observationer använder forskaren observationsschema. Christoffersen och Johannessen (2015) förklarar att det innebär att forskaren innan observationen delat in schemat i olika kategorier eller boxar. På grund av att forskaren enkelt kan skriva med hela meningar eller notera snabbt under observationens gång (Christoffersen & Johannessen, 2015). I vår

forskning har vi valt att använda oss av strukturerade observationer. I vårt observationsschema har det gjorts kategoriseringar som, före högläsning, under högläsning och efter högläsning (bilaga 3). Det genomfördes genom anteckningar som ett hjälpmedel, för att dokumentera i observationsschemat lärarens olika metoder för att stötta elevernas ordförrådsutveckling. De olika kategorierna utformades eftersom vi ville se hur lärarna arbetar innan, under och efter högläsningen. Observationsschemat som vi använt oss av gav oss möjlighet att enklare anteckna och skilja på samtliga delar som då var observation före, under och efter högläsning. Metoden gjorde att det var enklare att kategorisera de olika momenten beroende på när, hur och under vilka omständigheter lärarna stöttade elevgruppen.

5.2 Urval

I vår studie har sammanlagt sex lärare intervjuats där två av dessa lärare även observerades under högläsningen. Lärarna är från fyra olika skolor och arbetar från förskoleklass upp till årskurs 3. Vi valde att genomföra intervjuerna och observationerna i fyra olika skolor. Detta genomfördes för att vi ska ha möjligheten till att kunna öka generaliserbarheten men även ur ett bekvämlighetsurval. Eftersom studien pågår inom en tidsbegränsad ram och många skolor inte kunde avsätta tid till intervjuer eller observationer, valde vi att utgå från att intervju och observera de lärare som hade tillgång och tid för att genomföra detta tillsammans med oss samtidigt som vi bevarar en befogad grad av generaliserbarhet, samt för att kunna se hur olika skolor arbetar och få olika arbetssätt.

Bekvämlighetsurvalet är inte något ovanligt att använda sig av när informanter ska väljas inför intervjuer och observationer (Alvehus, 2019). Alvehus (2019) påpekar att när urvalet ska genomföras är det utifrån vilka informanter som är tillgängliga. Bekvämlighetsurvalet är något som Christoffersen och Johannessen (2015) anser inte är den metod som ska bestämma urvalet av informanterna. Däremot skriver Alvehus (2019) att använda sig av bekvämlighetsurvalet behöver inte anses vara negativt för undersökningen om informanterna anses vara relevanta för undersökningens syfte och frågeställning. Detta bidrar till att vi anser att våra informanter är relevanta för vår studie då de kommer från olika skolor med olika länders erfarenhet av yrket där alla lärare har en F-3 lärarlegitimation.

De lärare som observerades och intervjuades baserades på antalet verksamma år inom skolvärlden, för att kunna se om arbetssättet mellan en nyexaminerad lärare och en lärare

med längre erfarenhet skiljer sig åt samt hur lärarna går tillväga för att arbeta med utvecklingen av eleverna ordförråd genom högläsning (se tabell 1). Samtliga lärare som observerades och intervjuades var kvinnor. Önskemålet var att intervjua även manliga F-3 lärare, men i de utvalda skolorna som vi genomförde våra intervjuer och observationer fanns inte möjligheten då de anställda lärarna på skolan enbart var kvinnliga. Enligt Alvehus (2019) påverkas antalet intervjuer beroende på svarens omfattning och hur detaljerade svar vi fick från informanterna. Under intervjuerna valde vi att avsätta minst 60 minuter för varje intervju, även fast uppskattad tid för intervjuerna enbart var ca 30 minuter, för att få insikt i lärarens strategier, erfarenheter och perspektiv. Denna tid avsattes för varje intervju som genomfördes med lärarna för att skapa ett mer djupgående samtal under intervjun. Till följd av det ansåg vi att två observationer samt sex intervjuer är tillräckligt för att få olika perspektiv för studien.

För att presentera vårt urval har vi sammanställt en tabell. Vårt syfte med tabellen är att anonymisera lärarnas tilltalsnamn, därför har vi skapat benämningar för att underlätta applikationen för det insamlade materialet. Utöver benämningarna inkluderas uppgifter om vilken årskurs lärarna undervisar i. Tabellen visar även hur länge lärarna arbetat inom läraryrket och slutligen vilken skola läraren tillhör av de fyra skolorna som vi genomförde observationerna samt intervjuerna i. Den sammanställda tabellen har vi infogat nedan där vårt urval av lärarna presenteras.

Tabell 1

Lärare	Lärare i årskurs	Verksam som lärare	Arbetsplats (AP)
L1	Årskurs 2	5 år	AP 1
L2	Årskurs 1	7 månader	AP 2
L3	Årskurs 2	9 år	AP 3
L4	Årskurs 3	0 år	AP 4
L5	Årskurs 2	4 år	AP 4
L6	Årskurs 1	32 år	AP 4

5.3 Etiska övervägande

För att garantera att de etiska reglerna följs ska vi som forskare till denna studie göra vårt bästa och skydda informanternas identitet och skydda dem från all form av kränkningar eller skador (Vetenskapsrådet, 2024). Att skydda informanterna har varit en prioritering genom att undvika att ställa frågor om informantens identitet eller att ställa andra känsliga frågor under intervjun. Vetenskapsrådet (2024) belyser vikten av att forskningsetik handlar om att säkerställa att studien utgår från en ärlig grund, forskaren har rätt till att använda sig av andra forskningsartiklar som hjälp i ens forskning. Enligt Vetenskapsrådet (2024) är det av stor fördel att använda tidigare forskning i vetenskapliga processer. Vi kan även försäkra att samtliga intervjuer och observationer genomförts av oss som skrivit denna studie, även transkriberingen genomfördes av oss.

Lärarna som intervjuades och observerades fick läsa ett informationsbrev som innehöll information om vår studie innan observationen och intervjun genomfördes, därefter fick de muntlig information om studien. Ett informationsbrev är detsamma som en samtyckesblankett förutom att de inte behöver skriva under utan de får informationen via blanketten. Innan observationen genomfördes spelade vi in lärarens samtycke via Zoom för att sedan kunna observera och anteckna lärarens arbetssätt under högläsningen. Därefter lämnades det ytterligare ett samtycke muntligt via zoom om att delta i intervjun.

Christoffersen och Johannessen (2015) skriver om hur samtycket kan registreras, det kan vara via muntligt eller skriftligt samtycke. Vi valde i vår studie att genomföra muntliga samtycken då vi ansåg att processen var smidigare och flexibel men detta kan leda till att det blir svårt att verifiera data. De skriftliga samtyckesblanketterna erbjuder en tydlig dokumentation men vi valde att inte utgå från den skriftliga blanketten. Den skriftliga processen behöver genomgå en säkerhetsprocess och därav kan ses som tidskrävande eftersom blanketterna måste skyddas i ett särskilt förvar. Samtliga intervjuer som genomfördes spelades in via Zoom. Detta genomfördes för att underlätta transkriberingen som genomfördes i efterhand. För att forskningen ska vara etiskt grundad måste ett samtycke tilldelas innan observationen eller intervjun genomförs (Vetenskapsrådet, 2024). Att spela in via Zoom har vi lagt stor vikt på, så att samtliga lärare känner sig skyddade och känner en tillit till oss då det inte spelas in via

mobil eller andra privata föremål. Elevgruppen skyddades genom att vi inte nämnde dem varken med pronomen eller la fokus på att observera dem under observationen. Vi valde att enbart observera lärare och om vi behövde anteckna om eleverna valde vi att benämna eleven med hen i anteckningarna.

5.4 Analysmetod

Vi har valt att använda oss av en analysmetod från Braun och Clarke (2006), den tematiska modellen, då den tematiska analysen grundar sig på den kvalitativa metoden. Braun och Clarke (2006) skriver att analysmetoden utgår från olika steg, första steget handlar om att göra sig bekant med materialet man arbetar med. Av den anledningen gjorde vi oss bekanta med det materialet som samlades in via intervjuerna och observationerna. Vi valde att läsa svaren och föra anteckningar på delarna som intresserade oss extra mycket. Andra steget handlar om att identifiera materialet, vi valde att färgkoda det som ansågs vara relevant för vår frågeställning och studie. Det tredje steget handlade om att genom färgkodningen hitta relevanta teman till resultatet. Utifrån det fjärde steget i Braun och Clarkes (2006) modell valde vi att granska de teman som valdes ut och såg till att steg fyra stämde överens med steg två utifrån analyserna vi genomförde. I det femte steget identifierades våra teman och slutligen i det sjätte steget så skrevs den slutliga rapporten utifrån den tematiska modellen.

Vi började med transkribering av våra intervjuer, då vi spelade in samtliga intervjuer via zoom. Därefter arbetade vi vidare med våra observationer, som genomfördes genom att skriva rent våra anteckningar från dagen vi observerade lärarna till ett mer akademiskt språkbruk. När transkriberingen av intervjuerna var färdiga påbörjades tematiseringen där vi gick igenom materialet tillsammans.

Braun och Clarke (2006) belyser vikten av att vid tematisering ska ett gemensamt arbete pågå och det är viktigt att tänka på forskningsfrågan under transkriberingens gång. Under tematiseringen diskuterade vi gemensamt angående vilka mönster vi kunde se i materialet vi tagit del av genom våra intervjuer samt observationer. Därefter fortsatte vi med att använda oss av en systematisk färgkodning vilket Braun och Clarke (2006) belyser vikten av på materialet som vi valde att använda i studien som därefter transkriberats. Genom de olika färgkoderna som vi tilldelat, påbörjade vi med att skapa olika kategorier för att sedan bestämma teman. Genom färgkoderna i våra anteckningar var det smidigare att bilda

gemensamma kategorier för samtliga intervjuer. Färgkoderna bidrog till att bli tydligare och valet av de olika kategorierna var betydligt enklare att ta fast vid (Braun & Clarke, 2006).

Under processen av tematiseringen hade vi konstant vårt forskningssyfte i åtanke, för att säkerställa att teman som studien innehöll var relevant för vårt syfte och frågeställning. Efter att vi analyserat och genomfört en diskussion om våra kategorier som framkom genom intervjuerna och observationerna, fick vi möjligheten till att dra slutsatsen om vilka teman som var adekvata för vårt resultat för studien. Teman blev följande: *Öka elevernas ordförråd genom att sätta in nya ord i vardaglig kontext och upprepningar, Val av språkutvecklande, utmanande och intressant skönlitteratur vid högläsning* och slutligen *Textsamtal och social interaktion*. Därefter genom att reflektera över de teman som vi valt i förhållande till vårt forskningssyfte kunde vi se till att följande teman som valt var relevanta och lämpliga att använda för att besvara studiens frågeställning och syfte.

5.5 Metoddiskussion

Under studien har lärarna som deltar i intervjuer och observationer valts ut genom en variation mellan bekvämlighetsurval och strategiskt urval. Bekvämlighetsurval handlar om att intervjua personer som är tillgängliga och känns bekväma att genomföra en intervju (Alvehus, 2019). Just då riskerar bekvämlighetsurvalet utgå från en viss typ av lärare som intervjuerna och observationerna genomförs med (Alvehus, 2019). Strategiskt urval handlar om att hitta en person att intervjua som vi har planerat eller har det arbetssättet, erfarenhet eller ålder som vi efterfrågar. Däremot kan det samtidigt riskera utrymme för att utföra misstag i valet av respondenter, då man kan bli alltmer strategisk (Alvehus, 2019).

Alvehus (2019) beskriver att när forskaren använder sig av bekvämlighetsurvalet kan det beskriva en bestämd grupp snarare än ett bredare fenomen. Alvehus (2019) påpekar att även när bekvämlighetsurvalet sker finns det risk att forskningsfrågan kan förändras. Christoffersen och Johannessen (2015) framhäver att bekvämlighetsurvalet är en strategi som är minst önskvärd. I den inledande fasen av vår studie var bekvämlighetsurvalet ett användbart sätt för att få en större förståelse av forskningsområdet. Att utgå från ett bekvämlighetsurval i vår studie har varit en nödvändig planläggning då det förekommer begränsningar i tillgång till deltagare i studien samt begränsning när det kommer till tid. I en

studie med kort tidsram kan användning av ett sådant urval vara ett snabbt och effektivt val för att samla på sig tillräckligt med data.

Användningen av att genomföra intervjuer är ingen riskfri metod. Nilsson (2014) förklarar genom att använda sig av förutbestämda frågor kan det leda till en stängd intervju där det inte finns möjlighet att kunna vara flexibel eller att speciella fenomen aldrig nämns. Ett annat perspektiv kan vara riskfyllt är att spela in intervjuer. Alvehus (2019) beskriver problemet med att spela in intervjuerna där intervjuaren kan känna sig iakttagen vilket kan leda till att intervjun blir begränsad eftersom personen inte vågar öppna upp sina tankar. Ett annat sätt att dokumentera vad respondenten säger är att föra anteckningar vid intervjuens gång. Däremot kan detta även vara riskfyllt. Alvehus (2019) menar att risken med att föra anteckningar är att det svaret som respondenten ger blir inte alltid det exakta svaret som antecknas och förs fram i studien. Alvehus (2019) menar att det kan vara en trygghet för respondenten att intervjun spelas in och att inga missförstånd från innehållet kan ske. Därför valde vi att använda oss av att spela in våra samtal med respondenterna där vi sedan kunde gå tillbaka och lyssna vad respondenterna sa.

Under genomförandet av vår studie var tidsplanen begränsad, därav hade vi enbart sex intervjuer och två observationer. Om en längre tidsplan hade varit tillgänglig hade studiens reliabilitet kunnat öka då resultatet och antalet intervjuer och observationer hade varit annorlunda. Vi hade valt att utöka antalet intervjuer och även observera samtliga lärare som intervjuades för att öka studiens reliabilitet, för att få mer kunskap om andra strategier som läraren använder vid högläsningen. Genom att utöka antalet informanter kan vi ta del av hur lärarna förbereder eleverna innan högläsningen med obekanta begrepp, men även hur lärarna arbetar med begreppen under och efter högläsningen. Intervjuerna som genomfördes med lärarna var givande och inspirerande. Under intervjun insåg vi att lärarna arbetade på olika sätt med högläsningen för att utveckla elevernas ordförråd.

När vi har reflekterat och transkriberat respondenternas svar kan vi se att kvaliteten och djupet i intervjun hade kunnat förbättras med mer genomtänkta och djupare följdfrågor. Trots att följdfrågor ställdes, visade det i efterhand att respondenternas svar inte var så utvecklade som vi hade önskat. För att skapa bredare följdfrågor som skapar en djupare analys och diskussion i lärarnas erfarenheter och åsikter hade vi kunnat ställa allt fler varför och hur frågor. Ytterligare punkt vi borde ha tänkt på under intervjuerna och observationerna var att

efter första intervjun sitta tillsammans och analysera svaren och förbättrade intervjufrågorna samt följdfrågorna. Att revidera intervjufrågorna redan efter första intervjun hade kunnat öka studiens kvalitet, då intervjufrågorna hade blivit mer genomtänkta och relevanta. Detta hade lett till att vi hade fått en djupare diskussion och analys i lärarens erfarenheter och åsikter.

6 Resultat och analys

Kapitlet kommer redovisa studiens resultat samt analys av studiens insamlade material. Resultatet och analysen kommer att presenteras genom intervjuer som genomfördes med sex lärare med olika arbetslängd och arbetslivserfarenheter. I denna del kommer även observationerna som genomfördes med två av lärarna att analyseras och presenteras. Analysen genomförs med utgångspunkt i studiens syfte och frågeställning.

6.1 Resultat och analys av observationerna på lärarna

Nedan kommer det att presenteras resultaten från de två observationerna som genomfördes tillsammans med två lärare med olika arbetserfarenheter inom skolvärlden. Dessa lärare kommer att ha andra benämningar under redovisningen av resultatet, det genom förkortningarna L2 och L5. L2 har arbetat som lärare under 7 månader då hen tog examen sommaren 2023 och L5 har varit lärare i 4 år. När observationerna analyserades skapades följande teman: *Textsamtal och social interaktion*

6.1.1 Textsamtal och social interaktion

Observationen som genomfördes med L2 visade att läraren utgick från att börja med att introducera boken och repetera det som lästes sist. Därefter placerar L2 boken mot eleverna så eleverna kan se illustrationerna samtidigt som läraren läser ur boken, vilket kan ses som ett exempel från den första fasen i föreställningsvärlden som Langer (2011;2022) beskriver. När L2 stöter på nya begrepp under högläsningen, stannar läraren upp och ber eleverna först att säga ordet högt. Läraren utgår från sina egna erfarenheter och kunskaper för att utveckla elevernas kunskaper och föra in dem i föreställningsvärlden. Därefter frågar läraren om eleverna vet vad ordet innebär och om de inte har kunskap om det, förklarar läraren vad ordet innebär vilket kan utveckla elevernas kunskaper ytterligare.

Langer (2011;2022) menar att den andra fasen handlar om att bearbeta och att ge eleverna möjligheten att skapa sig en förståelse för att kunna skapa sig en tillfällig föreställningsvärld. Slutligen ber läraren eleverna säga ordet ytterligare en gång högt. Ett utdrag från anteckningarna från observationsschemat av L2 där läraren ber eleverna gestalta med ansikte och/eller kroppen om begreppens betydelse:

Läraren ber sina elever att med hjälp av ansiktet eller kroppen visa ordets innebörd. Ord som förekom i boken var bland annat ilska, cool, exalterad och kunde eleverna inte visa det ordet som önskades medan de sitter ner, kan eleverna ställa sig upp och visa genom att använda sig av kroppen.

(Observation L2, 24-02-13)

Under observationen framgick det att L2 presenterade nya begrepp före, under och efter högläsningen för sin elevgrupp. Läraren använde sig av olika aktiviteter och interaktioner för att öka kunskaper och ge eleverna chans till att bearbeta nya begrepp. Under observationen visade L2 att arbetet med begreppsförståelse före, under och efter högläsningen var en viktig byggsten för eleverna för att befästa nya begrepp som de stöter på under högläsningen. Detta kan kopplas till Langer (2011; 2022) där föreställningsvärlden ska erbjuda eleverna kunskap om nya begrepp och olika arbetssätt för att utveckla ordförrådsinläring. Utifrån observationen kopplar vi till den tredje fasen av föreställningsvärlden där det är viktigt att eleverna utvecklar sina tankar och sin förståelse utifrån sina tidigare erfarenheter (Langer, 2011; 2022). Tidigare erfarenheter återspeglar det Langer (2011;2022) beskriver där observationer som genomfördes på lärarens undervisning gav eleverna möjligheten till att använda sig av tidigare erfarenheter. Läraren ställde frågor till eleverna om vad de tror begreppet innebär innan L2 förklarade innebörden. Detta gav grunden för eleverna till att ta till sig nya kunskaper och bygga ut dem.

L5 utvecklar elevernas ordförråd genom olika metoder där läraren väljer att ha sagan uppe på tavlan samtidigt som läraren läser för eleverna. Vid observationen synliggör L5 att alla begrepp som anses vara viktiga tas upp innan högläsningen börjar. Skulle det förekomma ett annat begrepp som L5 inte förklarat för eleverna innan högläsningen väljer L5 att förklara det väldigt konkret och snabbt genom att bland annat använda illustrationerna i boken. För att stärka elevernas minne går L5 genom samtliga begrepp ytterligare en gång efter högläsningen och med det skapas ett textsamtal mellan läraren och eleverna vilket vi också kopplar till den tredje fasen som Langer (2011;2022) beskriver i föreställningsvärlden. Langer (2011; 2022) betonar vikten av att ha textsamtal då det främjar elevernas utveckling av föreställningsvärlden och utifrån anteckningarna som genomfördes i observationsschemat *efter högläsningen* på L5 framfördes det i citatet nedan att:

Läraren ber eleverna att sitta i sina lärpar och arbeta tillsammans med att återberätta sagan. De fick välja mellan att skriva på datorn eller förhand. Läraren berättar att det är viktigt att använda orden vi har gått igenom som var svåra. Orden står på tavlan tydligt tillsammans med vad orden betyder.

(Observation L5, 2024-02-15)

Utifrån citatet där läraren ber eleverna återberätta sagan för att sedan skriva ner en sammanfattning på datorn eller på papper kan en koppling göras utifrån Langer (2011; 2022) som beskriver textsamtal som att läraren genomför olika arbetssätt för att ge eleverna möjligheten till att utveckla sin förståelse. Langer (2011;2022) menar att eleverna genomför textsamtal när de får analysera deras erfarenheter och kunskaper som de bär på. Ett utdrag från anteckningarna som genomfördes i observationsschemat med L5 inom *före högläsningen* lyder:

Läraren tar upp ett nytt begrepp för eleverna. Läraren ber eleverna prata med sin bänkkompis och bolla tankar och idéer vad ordet kan betyda. Efter en stund ber läraren eleverna lyfta fram vad de tror ordet betyder för att sen förklara ordet i helklass.

(Observation L5, 2024-02-15)

Utifrån citatet ovan ser vi att L5 väljer att eleverna får bland annat berätta eller anta vad de olika begreppen betyder eller handlar om, ställa öppna frågor och diskutera tillsammans med sina klasskamrater om de olika begreppen och sammanhangen de kan användas i. Eleverna får möjligheten i par att samtala om boken, ger eleverna möjligheten till att bli kritiker då bokens begrepp samt innehåll diskuteras och bearbetas. Detta kan kopplas till den fjärde fasen som Langer (2011; 2022) beskriver är att analysera, reflektera och kritisera innehållet. Eftersom L5 arbetar med att eleverna får diskutera tillsammans med varandra och läraren själv menar Walldén (2019) att det bidrar till det sociala samspelet i klassrummet mellan eleverna och läraren. Walldén (2019) beskriver att en god relation resulterar i en god utveckling för elevernas ordförråd. Scaffolding som också kallas för stöttning är en viktig aspekt som L5 erbjöd sina elever före, under och efter högläsningen.

I resultaten av observationerna framgick det att L2 och L5 regelbundet stöttade sina elever med olika metoder vilket kopplas till scaffolding, för att skapa en gynnsam utveckling för elevernas ordförråd och sociala samspel. En tolkning som vi gjorde var att när eleverna får samtala med varandra om begreppens innebörd, kan det gynna elevernas begreppsliga utveckling och arbetssätt, vilket även Säljö (2020) betonar då den sociala interaktionen kan skapa en förändring i elevernas sätt att lära sig. I arbetet med utveckling av ordförrådet lär sig eleverna att placera orden i olika texter och sammanhang, vilket även Säljö (2020) belyser vikten av. L2 och L5 väljer båda att arbeta vidare med nya begrepp som förekommer under högläsningen för att stötta elevernas ordförrådsutveckling.

6.2 Resultat och analys av lärarnas intervjuer

Avsnittet presenterar de resultat som framkom genom vår analys av de semistrukturerade intervjuerna som genomfördes med lärarna. De lärare som intervjuades kommer att få en benämning nedan genom förkortningarna L1-L6. Intervjuerna har transkriberats och analyserats för att skapa de olika teman med hjälp av färgkodning. Teman blev följande *Öka elevernas ordförråd genom att sätta in nya ord i vardaglig kontext och upprepningar* och *Val av språkutvecklande, utmanande och intressant skönlitteratur vid högläsning*

6.2.1 Öka elevernas ordförråd genom att sätta in nya ord i vardaglig kontext och upprepningar

I samtliga intervjuer med lärarna har olika tillvägagångssätt lyfts fram för att hitta begrepp som kan stärka elevernas ordförråd vid högläsningen. Ett av de olika strategiska tillvägagångssätten är att identifiera centrala begrepp som förekommit i högläsningens boken. I intervjuerna med lärarna tar de upp att det är viktigt att eleverna förstår begreppen i boken för att uppnå en helhetsförståelse för bokens innehåll vilket Walldén (2019) även betonar vikten av för att känna till olika begrepp som förekommer för att förstå sammanhanget i boken. Angående intervjufrågan om olika ord och uttryck som läraren väljer att utveckla för vidare arbete, svarade L5 följande:

Det jag anser är att man måste utgå ifrån att eleverna ska förstå hela sammanhanget utifrån det vi läser. Men också ord som är bra att ha i det vardagliga språket. Det kan vara enkelt, till exempel att de vill ha boken som ligger på bordet där borta. Då kan eleverna säga jag vill ha den där som ligger på bordet där

borta. Viktigt att betona hur man kan sätta in ordet i ett sammanhang.

(Intervju L5, 2024-02-15)

Utifrån citatet ovan förklarar L5 att orden som väljs ut i högläsningens boken behöver sättas in i elevernas vardagliga sammanhang, för att eleverna ska få möjligheten till att använda dessa ord vid andra tillfällen i sin vardag och i samspel med andra människor. Vilket vi anser är en koppling till Säljö (2020) som förklarar att appropriering bildas när människan tar till sig ny kunskap från omgivningen. I citatet ovan kan vi också se att lär L5 försöker uppmärksamma att eleverna använder hela meningar, genom att beskriva ord eller föremål extra tydligt och sätta in dem i andra sammanhang. Detta kan även kopplas till vad Hundeide (2007) förklarar att det är viktigt att eleverna tillsammans med andra individer diskuterar och bearbetar den nya informationen så att kunskapen blir personlig.

Under intervjun betonade L1 vikten av att samtliga högläsningens böcker bör inkludera en lärarhandledning som innehåller förklaringar av begrepp. L1 väljer att förklara begreppen muntligt och ibland behöver L1 utgå från andra sätt för att göra sig förstådd för eleverna, såsom bland annat Google translate eller letar upp en bild på Google. L2 väljer att förklara varierande begrepp, beroende på bokens innehåll. I valet av böcker utgår L2 utifrån elevernas intresse och begrepp som läraren vet att eleverna inte stöter på i vardagen. I högläsningens boken som L2 läser just nu är det känslor som prioriteras och förklaras för eleverna som till exempel "ilska". Under intervjun uttrycker sig L2 på följande sätt:

Jag väljer olika ord beroende på boken jag läser för eleverna, jag har inget speciellt tema jag följer. Idag förklarade jag till exempel känslor som ilska och cool. Sen ber jag eleverna använda de nya orden i samspel med varandra där de tillsammans med kompiserna ska upptäcka att det går att använda ordet i andra sammanhang.

(Intervju L2, 2024-02-13)

Utifrån citatet menar L2 att begrepp som förklaras är olika beroende på boken som läses högt. Därefter förklarar L2 i citatet att eleverna arbetar tillsammans med kompiserna bredvid, för att tillsammans upptäcka att det nya begreppet går att använda i olika sammanhang och inte enbart som i bokens innehåll. Detta arbetssätt anser vi understryker hur ett lärande sker i ett socialt samspel. Säljö (2020) menar att kunskap skapas genom social interaktion vilket vi ser att läraren utgår från under högläsningen. Ett ytterligare resonemang från intervjun med L2 är att när nya begrepp tas upp kan det utöka elevernas ordförråd och ge eleverna möjligheten att

använda dessa begrepp i det vardagliga livet vilket även är en viktig aspekt i det sociokulturella lärandet.

I studien framkom det även att samtliga lärare som intervjuats väljer att förklara svåra begrepp som förekommer i skönlitterära böcker som de högläser för sina elever, för att eleverna ska vidga sitt ordförråd och skapa en förståelse för innehållet i boken. Detta är något som vi kan koppla till Säljö (2020) som betonar vikten av det sociala samspelet mellan samtliga lärare och sina elevgrupper. Genom att förklara svåra begrepp som förekommer i högläsningen hjälper lärarna sina elever att utveckla språket och förståelsen, då det främjar den sociala interaktionen (Säljö, 2020). Ett annat perspektiv som vi uppmärksammade är att lärarna erbjuder sina elever guidning och stöd under samtalen om högläsningens boken. Detta stöd som erbjuds stärker elevernas kunskaper i att lära sig nya begrepp och engagerar dem till att delta och vara aktiva. Detta kan vi koppla till Walldén (2019) som förklarar vikten av att med rätt stöd och guidning från läraren bidrar det till en betydande fördel för elevernas utveckling inom ordförråd.

I intervjun med L4 berättar läraren om hur begreppen väljs ut, det betonas att det är viktigt att variera valet för att eleverna ska kunna arbeta med begrepp som de har nytta av i olika sammanhang i livet. Däremot har intervjuerna visat att L5 och L6 har en liknande syn på hur begreppen ska väljas ut. Både L5 och L6 väljer ut begrepp som är centrala i den skönlitterära boken, för att skapa en bredare förståelse av innehållet. För att stötta elevernas ordförråd ytterligare väljer L6 även att använda sig av substantiv och adjektiv för att förklara och tydliggöra för eleverna. Utifrån vad informanterna förklarar kan vi göra en koppling till Säljö (2020) där ett centralt fokus ligger på att läraren erbjuder eleverna rätt stöd, eftersom läraren bär på en större kunskap och erfarenhet än vad eleverna har. Nedan kommer ett utdrag från intervjun med L6 som förklarar sitt arbetssätt vid val av nya begrepp under högläsningen:

När jag väljer att förklara olika ord för barnen väljer jag oftast att använda substantiv och adjektiv. Sen väljer jag självklart också att använda centrala ord som förekommer i berättelsen som jag läser. Jag brukar gå igenom begreppen innan högläsningen, skriva dem och ha med bilder på begreppen. Jag förklarar även ordet i och sätter in det i andra sammanhang.

(Intervju L6, 2024-02-15)

Citatet ovan beskriver att L6 konstant stöttar elevernas begreppsliga förståelse under högläsningen. Detta är även något som Walldén (2019) beskriver är viktigt, då Walldén (2019) påpekar vikten av att finna balansen mellan scaffolding och guidning samt skapa ett tryggt klimat för eleverna som förenklar inläringen av nya begrepp som de stöter på under högläsningen.

Resultaten som framkom i vår studie tydliggör engagemanget och anpassningsförmågan när det kommer till det rätta stödet och vägledningen som lärarna erbjuder eleverna. L2 visar till exempel metodiken genom att skapa veckohäfte samt använda strategier för inläringen där L2 utgår från ansikte- och kroppsrörelser för att få förståelse av begreppen. Ett annat sätt som vi uppmärksammade att L5 och L6 arbetar med var att de fokuserade på specifika ordtyper såsom verb, substantiv och adjektiv samt att lärarna utgick från att skapa en helhetsförståelse för eleverna gällande de nya begreppen som förekom i boken. Samtliga lärare i vår studie arbetar med det sociala samspelet och det sociokulturella lärandet. Detta fick vi kunskap om under intervjuerna då samtliga lärare arbetade med begreppen genom att samtala och diskutera de olika begreppen som förekommer. De olika perspektiven från lärarna stärker vår tolkning gällande vikten av rätt stöd och guidning från läraren till sina elever, för att eleverna ska utveckla elevernas ordförråd och förståelsen för innehållet i boken.

I intervjun som utfördes tillsammans med L2 framkom det att läraren väljer att arbeta vidare med begrepp inte enbart under högläsningen utan även under hela veckan. I intervjun svarade L2 på frågan om hur de arbetar med nya begrepp följande:

Jag arbetar väldigt mycket med begreppen som förekommer tillsammans med eleverna då jag upplever att det är gynnsamt för mina elever. Jag börjar med att be eleverna säga begreppet högt, sen förklarar jag begreppets betydelse. Sedan ber jag eleverna visa med ansiktet eller kroppen för att säkerställa att de förstått innebörden. Slutligen ska de säga begreppet ytterligare en gång högt för att memorera ordet. Sen får de även skrivläxa i form av välskrivning, det är ett bra sätt för eleverna så de inte glömmer bort begreppen som förekommer i högläsningboken.

(Intervju L2, 2024-02-13)

L2 menar på att eleverna behöver befästa dessa begrepp för att det inte ska glömmas bort då L2 anser att om inget vidare arbete genomförs kan begreppen glömmas bort av eleverna.

Varje vecka väljer L2 att skapa ett häfte med samtliga ord som förklarats under högläsningen för eleverna. Eleverna får skriva rent dessa begrepp och lämna in till läraren veckan efter. L2

har även begreppen uppskrivna på tavlan på ett hörn för att eleverna ska se och bekanta sig med begreppen dagligen. Lärarna som deltog i intervjun håller alla med om vikten av att eleverna ska ha kunskap om begrepp som de inte stött på tidigare, eftersom helhetsförståelse är viktigt för innehållet i boken som läraren högläser. En koppling som vi anser är relevant till lärarnas arbetssätt är att Säljö (2020) förklarar genom att samtala om begreppens betydelse ger lärarna eleverna möjligheten till att delta mer aktivt i samtal och diskussioner kring boken, vilket i sig är en central del av det sociokulturella lärandet. Transkriberingen av intervjuerna synliggjorde att samtliga lärare arbetade med det sociala samspelet men på olika sätt.

6.2.2 Val av språkutvecklande, utmanande och intressant skönlitteratur vid högläsning

Resultatet av intervjuerna visar att lärarna aktivt arbetar med sina val av skönlitterära böcker för högläsning. I valet av skönlitterära böcker utgår lärarna från olika perspektiv, då de väljer böcker som spelar en stor roll för elevernas ordförrådsutveckling. Ytterligare perspektiv bakom lärarnas val av skönlitterära böcker under högläsningen är att utmana elevernas språk samt att välja högläsning böcker utifrån elevernas kunskapsnivå så att samtliga elever inkluderas under lektionen. I intervjun uttrycker L4 att:

Jag försöker välja böcker som utmanar och är språkutvecklande, något som de inte möter annars.

(Intervju L4, 2024-02-15)

Utifrån citatet ovan läggs tonvikten vid val av högläsning bok på att boken ska vara språkutvecklande och utmanande vilket kan kopplas till Molloy (2007) synsätt på triangelmodellen och dess relevans till läroplanen. Molloy (2007) förklarar att A- axeln är en ständig samverkan mellan litteraturen, läraren och eleven (A, B och C-axeln). Baserat på resultaten av våra intervjuer baserar lärarna valet av högläsning boken utifrån att de ska vara språkutvecklande och utmanande för eleverna. Utifrån våra tolkningar kan Molloy (2007) A-axel tillämpas på grund av att lärarna aktivt letar efter litteratur som ska vara språkutvecklande och utmanande för eleverna. Intervjuerna som genomfördes med lärarna visar att de noggrant granskar högläsning boken i förväg, för att kolla om det är rätt nivå för elevernas språkutveckling. Här utgår läraren utifrån Molloy (2007) synsätt att det finns en samverkan mellan litteraturen och läraren. När lärarna förbereder sig inför högläsningen har de ett arbetssätt som är engagerat eftersom de säkerställer att litteraturen som är vald passar

till deras visioner kring undervisningen. När lärarna aktivt väljer passande högläsning som både är språkutvecklande och utmanande, samtidigt som undervisningen anpassas tolkar vi det som att lärarna använder triangelmodellen av Molloy (2007) i sin undervisningspraktik. Molloy (2002) förklarar även att de didaktiska grundfrågorna kan besvaras utifrån vilken litteratur som läraren väljer att använda sig av. För att kolla djupare på de didaktiska grundfrågorna som Molloy (2002) beskriver kan en koppling av frågan *vad* besvaras i kursplanen, eftersom eleverna ska få möta och utveckla kunskaper inom skönlitteraturen utifrån olika tidsaspekter och delar i världen (Lgr22, 2022). Läroplanen i grundskolan ska följas och utifrån lärarnas svar i intervjuerna syns det att lärarna alltid har i åtanke *vad* som ska läsas. Den didaktiska frågan *hur* besvaras, utifrån kunskapskravet som eleverna i årskurs tre ska genomföra “återge delar av innehållet i olika texter samt resonera om budskap i texterna och jämföra med egna erfarenheter” (Lgr22, 2022, s 225). I enlighet med den didaktiska frågan *hur*, förtydligade lärarna som deltog i intervjuerna att de utgick från olika metoder, aktiviteter och strategier som de använder sig av för att förstå bokens innehåll som ska läsas.

Studien resulterade i att L2, L4, L5 och L6 under högläsningen valde att visa eleverna bokens fina och starka illustrationer för att fånga elevernas intresse och fantasi under högläsningen. Eftersom samtliga lärare ansåg att när skönlitterära böcker väljs ut utifrån elevernas intresse, fångas eleverna mer vilket resulterar till att de lyssnar aktivt under högläsningen. Under intervjun uttrycker L1 sina tankar kring valet av skönlitterära boken på följande sätt:

Jag väljer mina böcker utifrån intresse, fantasi och djur som eleverna pratar om. Jag tänker även på att välja böcker som har många bilder för att fånga elevernas intresse i att lyssna och titta på bokens bilder.

(Intervju L1, 2024-02-05)

I citatet ovan beskriver L1 att det är viktigt att använda sig av elevernas intresse vid valet av högläsning. Detta kan kopplas till Molloy (2007) synsätt på B-axeln i triangelmodellen, där relationen mellan eleven och läraren står i fokus. Molloy (2007) menar att undervisningen blir viktig när lärarna tar till sig elevernas intresse och inflytande, vilket ger eleverna möjligheten till att vara aktiva i val av bok och under högläsningen. Resultaten av intervjuerna visade att samtliga lärare väljer att involvera eleverna i valet av högläsning genom att utgå från elevernas intresse. Lärarna involverar elevernas åsikter och tankar i valet av högläsning som resulterar i att elevernas inflytande presenteras och är ett underlag i undervisningen. Genom vår studies resultat ser vi att lärarnas arbetssätt har en koppling till

Molloys (2007) B-axel eftersom elevernas intresse och inflytande är en viktig del av undervisningen. På grund av att eleverna får vara delaktiga om vilka gener eller tema som boken ska handla om skapar det en positiv inställningen för ordförrådsutvecklingen. Elevernas delaktighet för ökad kunskap inom det sociala samspelet är en betydelsefull punkt även för Säljö (2020). Han menar att det sociala samspelet och scaffolding är en viktig metod inom det sociokulturella lärandet.

För att använda de didaktiska frågorna som Molloy (2002) beskriver för att analysera resultatet av denna studie visar resultaten att lärarna väljer böcker utifrån elevernas intresse och behov. Vilket vi anser kan kopplas till den didaktiska frågan *varför* eleverna ska möta olika texttyper. Denna koppling görs till läroplanen där eleverna ska ha “förutsättningar att utveckla sitt språk, den egna identiteten och sin förståelse för omvärlden” (Lgr22, 2022, s. 224). När lärarna i studien förklarar att de väljer böcker som både är relaterade till elevernas intresse och introducerar nya texttyper för dem, visar det att lärarna strävar efter att språket och den litterära horisonten utvecklas. Detta gör att vi tolkar att lärarna arbetar aktivt med att utgå ifrån läroplanens syfte och mål i svenskundervisningen.

Utifrån resultaten i vår studie drar vi slutsatsen att de strategier lärarna har använt sig av, såsom interaktiva metoder, textsamtal, kopplingarna till elevernas vardag samt stödet och vägledningen eleverna har erbjudits framhäver det betydelsen av det sociala samspelet i lärandeprocessen. Genom lärarens olika strategier som framkommit under intervjuerna tolkar vi det som att det är en del av det sociokulturella lärandet.

I nästa kapitel kommer det att presenteras en slutsats och diskussion utifrån analysen och resultatet som framställdes i kapitel genom intervjuer och observationer som genomfördes.

7 Slutsats och diskussion

I följande kapitel kommer det att finnas diskussion och slutsats av studiens resultat utifrån frågeställningarna, om vilka metoder lärarna använder för att utveckla elevernas ordförråd genom högläsning och hur läraren väljer ut texter för högläsningen och vilka övervägande läraren gör för att utveckla elevernas ordförråd. Dessutom kommer det i denna del att presenteras förslag på vidare forskning inom området.

7.1 Diskussion

I avsnittet kommer en diskussion mellan resultaten av vår studie jämföras med den tidigare forskningen som har presenterats i tidigare kapitel. Det kommer att framföras olika resonemang kring vilka konsekvenser resultatet av studien kan bidra till i vår framtida yrkesroll. Därefter presenteras en diskussion om hur metoden och tillvägagångssättet har sett ut genom ett kritiskt perspektiv.

7.1.1 Studiens resultat kopplat till tidigare forskning

Lärarna som medverkat i vår studie har med hjälp av olika metoder kunnat stötta eleverna för att stärka ordförrådet. Gao m.fl. (2023) har i sin studie skrivit om tre olika tillvägagångssätt för att kunna öka elevernas ordförråd, därmed kom författaren fram till att berättandet vid högläsningen har stor betydelse för elevernas ordförrådsutveckling. I resultaten av vår studie kan en koppling göras eftersom lärarna lägger mycket tid på förklaring av begreppen under högläsningen. Däremot kan skillnader ses mellan resultaten som framkom i vår studie och Gao m.fl. (2023) forskning, då Gao m.fl. (2023) menar på att gruppen som hade textsamtal med aktiviteter inte visade samma resultat som lärarna vars grupp enbart hade textsamtal. Gao m.fl. (2023) menar att textsamtal utan aktiviteter visade bättre resultat då eleverna fick utgå från sina erfarenheter och förståelse i textsamtalen. Resultatet i vår studie visade att med hjälp av textsamtal som genomförs före, under och efter högläsningen gynnas elevernas ordförrådsutveckling. När ordförrådet utvecklas hos eleverna utvecklas även språkfärdigheterna speciellt hos andraspråkselever och elever med svårigheter (Alatalo, 2021).

Ett flertal lärare i vår studie valde att skriva upp begreppen på tavlan eller ge ut arbetsblad till sin elevgrupp för att fortsätta stärka och utveckla elevernas ordförråd. Under observationerna framkom det att L2 och L5 använder sig av skrivuppgifter i olika former för att utveckla elevernas minne, vilket resulterade i att de flesta begrepp som de gick igenom under högläsningen inte glömdes bort av eleverna. Detta är något som Walldén (2021) betonar i sin forskning vikten av att integrera högläsningen tillsammans med skrivandet, för att utveckla elevernas kunskaper ytterligare.

Kindle (2009) förklarar i sin artikel om hur viktigt det är att pausa högläsningen för att stanna upp och förklara de nya begreppen som förekommer i högläsningens boken. Genom att stanna upp och förklara olika begrepp ges eleverna möjligheten till att ta till sig nya begrepp och förstå dem, detta sätt kallas för appropriering. Resultatet av vår studie visade på att appropriering har stor betydelse för elevernas ordförrådsinläring, eftersom lärarna stannade upp före, under och efter högläsningen och förklarade de nya begreppen som förekom i högläsningens boken. Baserat på Kindle (2009) och resultatet som framkom från vår studie framkom det att vid pauser under högläsningen och samtal om de nya begrepp utvecklade elevernas förmåga att förstå nya begrepp vilket resulterar att eleverna kan använda dessa begrepp i olika sammanhang.

Resultatet av vår studie har visat att högläsningen har en stor betydelse för inläringen av elevernas ordförråd. Loftus-Rattan och Furey(2021) påpekar vikten av högläsningen för elevernas ordförrådsutveckling genom bland annat samtal och sociala interaktioner. Resultatet i vår studie visar att samtliga lärare arbetar med att förklara begrepp för eleverna på olika sätt. Samtal om olika begrepp och innehåll ses som en social interaktion som är viktig för elevernas förståelse vilket även Loftus-Rattan och Furey (2021) betonar vikten av i sin artikel. Ambrose m.fl (2015) och Loftus-Rattan och Furey (2021) strävar båda efter en social interaktion under högläsningen för att utveckla elevernas ordförråd och självförtroende.

Ambrose m.fl. (2015) betonar även vikten av att utgå från Interstructional read alouds (IRAs) då metoden erbjuder eleverna en förbättring av ordförrådet, däremot är det lärarens ansvar att välja böcker med begrepp som eleverna inte stött på för att starta diskussioner i elevgruppen. Däremot kan det argumenteras att Ambrose m.fl. (2015) missar en viktig aspekt genom att inte beakta elevernas intresse vid valet av högläsningens bok. Enligt läroplanen (Skolverket,

2022) ska undervisningen uppmuntra elevernas intresse för att läsa och skriva. Vi anser att genom att välja litteratur som betraktar sig i elevernas intresse skapar det en vilja att delta i diskussioner och att lärandet blir också mer meningsfullt för eleverna. Vi resonerar även kring att när undervisningen har utmanande begrepp där litteraturen är framställd utifrån elevernas intresse skapas det en lärmiljö som stimulerar språkutvecklingen samt stärker elevernas deltagande. IRA-metoden är gynnsam då eleverna får möjligheten till att reflektera över bokens innehåll, begrepp samt diskutera tillsammans med lärare och kamrater. Vidare betonar Ambrose m.fl. (2015) vikten av att läraren läser igenom boken innan för att förstå och skapa en uppfattning om innehållet för att kunna förklara begreppen för eleverna under högläsningen. Ambrose m.fl. (2015) menar att denna metod är avgörande för elevernas förståelse. För att främja elevernas ordförrådsutveckling belyser Ambrose m.fl. (2015) även vikten av att noggrant välja passande skönlitterära böcker för högläsningen. I vår studie tog lärarna hänsyn till elevernas intresse och behov vid val av högläsning böcker, en del av lärarna var noga med att välja böcker som eleverna inte stöter på i hemmet, för att utmana eleverna och utveckla deras kunskaper.

En skillnad mellan vårt resultat och Biemiller och Boote (2006) forskning är att det finns olika synsätt på hur en bibliotekarie kan vara en del av bokvalet. Biemiller och Boote (2006) beskriver i sin undersökning att valet av högläsning bok är en viktig aspekt, lärarna behöver ta hjälp av bibliotekarien för att hitta rätt böcker som är rika på nya begrepp för att utveckla elevernas ordförråd. Baserat på vårt studieresultat visade det sig att lärarna inte tar hjälp av bibliotekarien i en stor utsträckning vid val av högläsning böcker, utan väljer sina högläsning böcker på egen hand. Konsekvenserna som kan uppstå när läraren inte använder bibliotekariens kompetens, anser vi att det kan bidra till att eleverna begränsas i urvalet av skönlitterära böcker vilket kan påverka elevernas språkutveckling.

Moore m.fl. (2014) hade ett annat sätt att välja ut rätt högläsning bok, författaren anser att läraren ska välja ut böcker som kan läsas ut på 15 minuter som har ungefär 24 nya ord som är obekanta för en del av eleverna. Det är både likheter och skillnader mellan Moore m.fl. (2014) och resultatet i vår studie. Likheten mellan vår studie och Moore m.fl. (2014) studie är att båda betonar vikten av att läsningen ska vara språkutvecklande och strävar efter att hitta nya begrepp att introducera till eleverna. Skillnaderna däremot är att resultatet i vår studie inte handlade om en specifik tidsram som boken skulle läsas, medan Moore m.fl. (2014) ville att boken skulle läsas på 15 minuter med så många nya begrepp som möjligt. Vi anser att

användning av en specifik tidsram med inläring av så många begrepp som möjligt, är svårt med grupper som har en varierad kunskapsnivå. För en del av eleverna kan detta bli alldeles för mycket att memorera vilket kan bidra till en sämre självkänsla och självbild. Därför anser vi att det är viktigt att balansera inläring av begrepp för att möta samtliga elevers behov samt skapa en inkluderande lärmiljö där alla elever utmanas men på olika nivåer.

Utifrån vårt resultat i studien kan vi se att läraren, litteraturen och eleven har en betydande roll i hur högläsningen kan påverka elevernas utveckling av ordförrådet. Molloy (2007) beskriver att sambandet mellan litteraturen och läraren är en viktig aspekt för undervisningen för att utveckla elevernas kunskaper. Förhållandet mellan läraren och eleven är också något som Molloy (2007) beskriver är viktigt för lärandeprocessen. Läraren behöver uppmärksamma elevernas olika intresse och utmaningar för att kunna möta eleverna på den nivå som passar hela elevgruppen. I vår studie finns det interaktion mellan läraren, litteraturen och eleven som bidrar till att elevgruppens ordutveckling utvecklas. Genom att använda Molloy (2007) triangelmodell har vi sett hur varje del av triangeln fungerar gemensamt för att skapa en betydelsefull och stödjande undervisningsmiljö där eleverna får utveckla sitt ordförråd genom högläsning.

Samtliga artiklar som analyserades samt de lärarna som deltog i studien påpekar vikten av att högläsningen är ett viktigt element för elevernas ordförrådsutveckling. Resultatet i vår studie visade att om eleverna ska utvecklas behöver lärarna med olika metoder aktivt integrera högläsningen med textsamtal.

7.2 Slutsats

Syftet med studien är att genom intervjuer och observationer undersöka hur lärarna arbetar och resonerar kring högläsningen med grundläggande inriktning mot elever i årskurs F-3. Studiens syfte redogör även för vilka metoder lärarna använder sig av för att öka elevernas ordförråd vid högläsningen.

Frågeställningen *vilka metoder använder läraren sig av för att utveckla elevernas ordförråd inom högläsning* kommer att besvaras nedan. Studiens resultat utifrån observationerna och intervjuerna har resulterat i att lärarna vill utveckla elevernas ordförråd. Utifrån högläsningens boken väljs begrepp ut för att presentera dem för elevgruppen. Eleverna behöver

ha kunskap om begreppets betydelse men även förståelse hur begreppet kan användas i andra sammanhang i vardagen. Studien visar att appropriering används hos samtliga lärare, där de väljer att förklara begreppen utförligt.

Resultaten som framkom i tidigare kapitel visar att lärarna använder sig av olika metoder för att utveckla elevernas ordförråd. Att utveckla ordförrådet genom högläsningen och textsamtal som genomförts efter högläsningen, visade stor nytta för elevernas ordförrådsutveckling. Lärarna upplever att textsamtal var ett av skälen till att elevernas självkänsla stärktes och bidrog till att eleverna deltog mer och blev engagerade i högläsningens lektionerna. Baserat på lärarnas olika metoder som användes före, under och efter högläsningen upplevde lärarna som deltog i intervjuerna och observationerna att det gynnade elevgrupperna och ökade elevernas ordförråd. För att bygga elevers föreställningsvärldar krävs det att genomföra olika interaktiva aktiviteter och att introducera nya begrepp, då kan läraren skapa en miljö för eleverna som gynnar ordförrådsutvecklingen. Utifrån observationerna och intervjuerna har lärarna förklarat att aktiviteterna under arbetets gång spelar stor roll för hur eleverna tar in de nya begreppen.

Baserat på resultaten som framställdes under intervjuerna samt observationerna visade det att socialt samspel under högläsningen kan ha en avgörande del för elevernas förståelse av de nya orden som de stöter på. Att ha möjligheten till den sociala interaktionen mellan läraren och eleverna eller enbart mellan elever underlättade elevernas inläring, då lärarna ansåg att samtalen som genomfördes under högläsningen var en höjdpunkt för eleverna. Det resulterade i en förståelse och snabbare inläring av nya begrepp som förekom i högläsningens boken. Genom scaffolding erbjuder lärarna kontinuerligt stöd och vägledning för sin elevgrupp, för att stötta eleverna i att utvecklas och tillämpa de nya orden som finns i högläsningens boken. Samtliga lärare erbjuder eleverna regelbundet stöd i högläsningen för att utveckla elevernas begreppsliga förmåga. Att erbjuda eleverna regelbunden stöttning i högläsningen är en viktig del i vårt kommande yrke för att utveckla elevernas ordförråd.

Nedan kommer frågeställningen: *Hur resonerar lärarna kring textval och arbetssätt för att utveckla elevernas ordförråd* att besvaras. Resultatet visade att valet av högläsningens bok har stor betydelse för att öka elevernas ordförråd. I valet av högläsningens bok visade det sig vara olika perspektiv som vägdes in för att välja rätt högläsningens bok som passade elevernas intresse, utmanade eleverna samt vara språkutvecklande för att utveckla elevernas ordförråd.

Baserat på resultaten som framkom under intervjuerna som genomfördes har samspelet mellan läraren och litteraturen spelat stor roll för valet av bok. Valet av rätt högläsningbok är ett viktigt element för att högläsningen ska vara en lektion som fångar elevernas intresse och därmed utveckla elevernas ordförråd genom lärarens olika metoder. Vid val av bok behöver läraren ha kunskap om bokens innehåll och bör med olika tekniker se till att boken främjar elevernas ordförråd och utmanar elevernas kunskaper.

Ett annat viktigt perspektiv som vår studies resultat visar är elevernas påverkan på valet av högläsningbok. För att valet av högläsningbok ska vara varierande och språkutvecklande är det viktigt att lärarna kontinuerligt läser skönlitterära böcker, för att skapa en inblick om innehållet och välja rätt böcker för sin elevgrupp. När eleverna får vara delaktiga i valet bidrar det till en positiv inställning vid undervisningstillfället, på grund av den positiva inställningen kan ordförråds inläring öka. Genom det sociala samspelet under högläsningen stärktes elevernas självkänsla vilket resulterade i att eleverna deltog i samtal angående bokens begrepp och innehåll. Samtalen som genomfördes bidrog till att eleverna utvecklades såväl som i språket som i det sociala samspelet med läraren och sina klasskompisar.

I vår kommande profession är det viktigt att fortsätta använda olika inlärningsmetoder och engagera sig i att utveckla elevernas ordförråd inom högläsningen samt konstant reflektera över valet av högläsningboken då det gynnar elevernas språkliga utveckling. Som blivande lärare har vi också ett ansvar att läsa mycket och ständigt utveckla vårt eget ordförråd och litteraturkännedom. Genom en bred kunskap om olika genrer på litteraturen kan vi som blivande lärare bättre anpassa högläsningboken utifrån elevernas språkutveckling och intresse.

7.3 Vidare forskning

Utifrån tidigare forskning samt studiens resultat som genomförts anser vi att det behövs fler nationella forskningar som inkluderar utveckling av elevernas ordförråd genom högläsning i skolans yngre skolår. Det här för att, när vi sökte efter artiklar, hade vi enorma svårigheter att hitta nationella artiklar som passar vårt syfte och frågeställning. Utöver det så ser vi att samarbete mellan lärare och bibliotekarie kan vara gynnsamt för elevernas utveckling. Detta beror på att bibliotekariens kunskap om böcker och stöd i valet av rätt bok för elevgruppen kan bidra till att eleverna får en mer intressant och språkutvecklande läsning. Vår studie som

genomfördes är givande för vår framtida profession eftersom ordförrådet är en viktig del av elevernas språkutveckling vilket gav oss insikter om optimala strategier för att stötta elevernas språkliga utveckling.

Referenslista

Alatalo, T. (2021). *Högläsning: didaktik för språk-, läs- och skrivutveckling*. (Upplaga 1). Lund: Studentlitteratur.

Alvehus, J. (2019). *Skriva uppsats med kvalitativ metod: en handbok*. (Upplaga 2). Stockholm: Liber.

Ambrose, L., Goforth, A., & Collins, G. (2015). Using Instructional Read Alouds to enhance vocabulary development. *Practical Literacy: The Early & Primary Years*, 20(3), 50–52.
<https://proxy.mau.se/login?url=https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip.shib.cookie.url&db=ehh&AN=109557049&site=eds-live&scope=site>

Andréasson, A. & Sandell Ring, A. (2018) *Ordförrådets betydelse för språk-, läs- och skrivutveckling*.
<https://www.skolverket.se/download/18.645f1c0e17821f1d15c3829/1623222894776/artikel-5-ordforradets-betydelse-2.pdf>

Biemiller, A. & Boote, C. (2006). En effektiv metod för att bygga meningsordförråd i primära årskurser. *Journal of Educational Psychology*, 98 (1), 44-62. DOI:
10.1037/0022-0663.98.1.44
<https://proxy.mau.se/login?url=https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip.shib.cookie.url&db=pdh&AN=2006-02666-004&site=ehost-live&scope=site>

Braun, Virginia., & Clarke, Victoria. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 4-14.

Christoffersen, L. & Johannessen, A. (2015). *Forskningsmetoder för lärarstudenter*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Gao, Y.-L., Wang, F.-Y., & Lee, S.-Y. (2023). The Effects of Three Different Storytelling Approaches on the Vocabulary Acquisition and Response Patterns of Young EFL Students. *Language Teaching Research*, 27(5), 1078–1098.
<https://doi-org.proxy.mau.se/10.1177/1362168820971789>

Hundeide, K. (2007). *Sociokulturella ramar för barns utveckling barns livsvärldar*. Enskede: TPB.

Kindle, K. J. (2009). Vocabulary Development During Read-Alouds: Primary Practices. *Reading Teacher*, 63(3), 202–211 <https://doi.org/10.1598/RT.63.3.3>

Langer, J. A. (2011). *Envisioning knowledge: building literacy in the academic disciplines*. New York: Teachers College Press.

Langer, J.A. (2022). *Litterära föreställningsvärldar: litteraturundervisning och litterär förståelse*. [Malmö]: Inläst för Myndigheten för tillgängliga medier.

Loftus-Rattan, S. M., & Furey, J. (2021). Word Learning in First Grade: Evaluating the Effectiveness of a Technology-Based and an Extended Vocabulary Intervention. *Reading & Writing Quarterly*, 37(4), 317–335.
<https://doi-org.proxy.mau.se/10.1080/10573569.2020.1800540>

Molloy, G. (2007). *Skolämnet svenska: en kritisk ämnesdidaktik*. (1. uppl.). Lund: Studentlitteratur.

Moore, W., Hammond, L., & Fetherston, T. (2014). Strengthening Vocabulary for Literacy: An Analysis of the Use of Explicit Instruction Techniques to Improve Word Learning from Story Book Read-Alouds. *Australian Journal of Learning Difficulties*, 19(2), 153–172.
<https://doi-org.proxy.mau.se/10.1080/19404158.2014.964992>

Nationalencyklopedin. (2024, januari, 29). *Ordförråd*. Tillgänglig via:
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/ordf%C3%B6rr%C3%A5d>

Nilsson, Marco. (2014) Att samla in kvalitativ data- halvstrukturerade intervjuer. I: Hejrm, Mikael., Lindgren, Simon., & Nilsson, Marco. (2014) *Introduktion till samhällsvetenskaplig analys*. (2., [utök. och uppdaterade] uppl.) Malmö: Gleerup.

Pihlgren, A.S. (2024) Högläsning (Rapport från Skolverket).
<https://larportalen.skolverket.se/api/resource/P05139510>

Skolverket (2022). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2022*. (Upplaga 1). [Stockholm]: Skolverket. <https://www.skolverket.se/getFile?file=9718>

Säljö, R (2020) Den lärande människan - teoretiska traditioner. I U. P. Lundgren, U.P., Säljö, R. & Liberg, C. (red.) *Lärande, skola, bildning*. (s. 225- 284) (Femte utgåvan). [Stockholm]: Natur & Kultur.

Tjora, A (2012) *Från nyfikenhet till systematisk kunskap: kvalitativ forskning i praktiken*. Lund: Studentlitteratur.

Walldén, R. (2019). *Genom genrens lins: pedagogisk kommunikation i tidigare skolor*. (Doktoravhandling). Malmö universitet. <https://doi.org/10.24834/2043/26799>

Walldén, R. (2021). ”Den här föräldern smörjer tant Mittiprick litegrann” – integrerat läsande och skrivande under ett litteraturarbete i årskurs 3 [Elektronisk resurs]. *Forskning om undervisning och lärande*. (9:1, 5-30). Hämtad från <http://mau.diva-portal.org/smash/get/diva2:1558207/FULLTEXT01.pdf>

Vetenskapsrådet (2024). *God forskningssed*. [Malmö]: Inläst för Myndigheten för tillgängliga medier.

Bilaga 1 Samtyckesblankett för intervju och observation

På lärarutbildningen vid Malmö universitet skriver studenterna ett examensarbete på avancerad nivå. I detta arbete ingår att göra en egen vetenskaplig studie, utifrån en fråga som kommit att engagera studenterna under utbildningens gång. Till studien samlas ofta material in vid skolor, i form av t.ex. intervjuer och observationer. Examensarbetet motsvarar 15 högskolepoäng, och utförs under totalt 10 veckor. När examensarbetet blivit godkänt publiceras det i Malmö universitets databas MUEP (<http://dspace.mah.se/handle/2043/599>).

Datum: 24-02-02

Samtycke till medverkan i studentprojekt

Hej!

Vi är två studenter vid namnen Sara Abbas och Tilda Petersson, vi studerar grundlärarutbildningen med inriktning F-3 på Malmö universitet. Vi går nu vår sista termin på utbildningen och tar examen den 31 maj 2024. Genom utbildningen har vi fått i uppdrag att genomföra en studie till vårt examensarbete. Vi genomför intervju och observation av läraren i vår studie, där samtliga lärare som intervjuas eller observeras kommer att vara anonyma. Detta då vi i studien fokuserar på lärarens olika strategier för att utveckla elevernas ordförråd under högläsningen.

Vi kommer att anteckna under tiden vi observerar och när intervjuerna genomförs kommer vi att spela in via zoom eller anteckna. Detta material kommer enbart vi två studenter som genomföra studien ha tillgång till samt analysera för att sedan kunna använda materialet till vårt examensarbete.

- Medverkan baseras på samtycke och detta samtycke kan när som helst återkallas. Alla som tillfrågas har alltså rätt att tacka nej till att delta, eller (om de först tackar ja) rätt att avbryta sin medverkan när som helst, utan några negativa konsekvenser.
- Deltagarna kommer att avidentifieras i det färdiga arbetet.
- Materialet kommer enbart att användas för aktuell studie och kommer att förstöras när denna är examinerad.

.....
Studentens underskrift och namnförtydligande

Kontaktuppgifter till student (tfn nr, e-mail):

.....

Ansvarig handledare på [Malmö universitet](#):

Robert Waldén

.....

Kursansvarig på [Malmö universitet](#):

Robert Waldén

.....

Kontaktuppgifter [Malmö universitet](#):

www.mau.se

040-665 70 00

Information om Malmö universitets behandling av personuppgifter

Personuppgiftsansvarig	Malmö universitet
Dataskyddsbud	dataskyddsbud@mau.se
Typ av personuppgifter	Namn, anteckning av lärandesituation, bild och/eller filmklipp samt ditt samtycke till att Malmö universitet behandlar dessa personuppgifter.
Ändamål med behandlingen	För att möjliggöra undervisnings- och examinationssituationer i skolmiljö för studenter vid Malmö universitets lärarutbildning.
Rättslig grund för behandling	Ditt samtycke.
Mottagare	Personuppgifterna kommer endast användas i utbildningssyfte inom ramen för lärarutbildningen vid Malmö universitet och kommer inte att spridas vidare till någon annan mottagare.
Lagringstid	Malmö universitet kommer spara dina personuppgifter så länge de behövs för ovan angivet ändamål eller till dess att du återkallar ditt samtycke. Efter genomförd kurs/program kommer personuppgifterna att raderas. Malmö universitet kan dock i vissa fall bli skyldiga att arkivera och spara personuppgifter enligt Arkivlagen och Riksarkivets föreskrifter.
Dina rättigheter	Du har rätt att kontakta Malmö universitet för att 1) få information om vilka uppgifter Malmö universitet har om dig och 2) begära rättelse av dina uppgifter. Vidare, och under de förutsättningar som närmare anges i dataskyddslagstiftningen, har du rätt att 3) begära radering av dina uppgifter, 4) begära en överföring av dina uppgifter (dataportabilitet), eller 5) begära att Malmö universitet begränsar behandlingen av dina uppgifter. När Malmö universitet behandlar personuppgifter med stöd av ditt samtycke, har du rätt att när som helst återkalla ditt samtycke genom skriftligt meddelande till Malmö universitet. Du har rätt att inge klagomål om Malmö universitets behandling av dina personuppgifter genom att kontakta Datainspektionen, Box 8114, 104 20 Stockholm.

Bilaga 2 Intervjufrågor

Inledande frågor:

- Hur länge har du varit lärare?
- I vilken årskurs arbetar du nu?
- Hur länge har du arbetat på skolan?

Huvuddel med frågor:

- När använder du dig av högläsning i svenskundervisningen?
- Vad är dina tankar kring vilka böcker du väljer att använda när du högläser?
- I vilket syfte använder du högläsning?

Följdfråga:

- Arbetar du vidare med nya begrepp som förekommer under högläsningen?
Följdfråga: Varför/Varför inte?
- Hur arbetar du med olika ord och uttryck under högläsningen?
- Gör du något speciellt för att få eleverna att förstå orden eller uttrycken?
- Vilka ord eller uttryck väljer du oftast att utveckla för att arbeta vidare med?
- Hur arbetar du med elever som behöver extra stöd med att utveckla ordförrådet?
- Vilka fördelar och nackdelar ser du med ditt arbetssätt för att utveckla elevernas ordförråd?

Bilaga 3 Mall för observationschema

Före högläsningen	Under högläsningen	Efter högläsningen